

Måndagen den 4 december

Kl. 13.00–15.56

---

§ 1 Meddelande om statsministerns frågestund

Andre vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 7 december kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Stefan Löfven (S).

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2017/18:116

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:116 En tioårig grundskola
av Erik Bengtzboe (M)

Interpellationen kommer att besvaras i kammaren den 19 december.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade möten och resor.

Stockholm den 30 november 2017

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2017/18:117

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:117 En ökning av elevernas undervisningstid
av Erik Bengtzboe (M)

Interpellationen kommer att besvaras i kammaren den 19 december.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade möten och resor.

Stockholm den 30 november 2017

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2017/18:118

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:118 Lärarnas administrativa arbete
av Erik Bengtzboe (M)

Interpellationen kommer att besvaras i kammaren den 19 december.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade möten och resor.

Stockholm den 30 november 2017

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2017/18:165

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:165 Bemanning i polisens lokalområde
av Anders Hansson (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 9 februari 2018.

Stockholm den 28 november 2017

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Johan Danelius

Expeditionschef

Interpellation 2017/18:185

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:185 Undervisningsgapet
av Ida Drougge (M)

Interpellationen kommer att besvaras i kammaren den 19 december.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade möten och resor.

Stockholm den 30 november 2017

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2017/18:194

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:194 Översyn av artskyddsförordningen
av John Widegren (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 januari 2018.

Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 28 november 2017

Miljö- och energidepartementet

Karolina Skog (MP)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:205 Kvinnor i försvarsmakten

av Lena Asplund (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 19 december 2017.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang samt att önskat datum var kammaren fullbokad.

Stockholm den 28 november 2017

Försvarsdepartementet

Peter Hultqvist (S)

Enligt uppdrag

Maria Hedegård

Expeditions- och rättschef

§ 3 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Kultur, medier,

trossamfund och fritid

Kulturutskottets betänkande 2017/18:KrU1

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (prop.

2017/18:1 delvis)

föredrogs.

Anf. 1 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Så står vi här igen. För fjärde och sista gången den här mandatperioden har vi att debattera kulturutskottets budgetbetänkande.

Ibland får man i debatten intrycket att detta bara rör kulturpolitik, men så är det ju inte. Utskottets utgiftsområde innefattar även idrott, civilsamhälle, public service, folkbildning, trossamfund och mycket mer. Min partikollega Saila Quicklund kommer lite senare att lyfta fram bland annat idrottens betydelse, och själv kommer jag huvudsakligen att uppehålla mig vid kulturpolitiken.

I förra veckan deltog jag tillsammans med kultur- och demokratiministern i ett samtal på Södra Teatern, arrangerat av Riksteatern. Ämnet för dagen var hur kulturpolitiken kan få inflytande även på andra politikområden. Är man kulturpolitiker, som jag har varit i nästan 25 år, har man mer eller mindre vant sig vid att kulturen blir det där som kommer lite därutöver. Först ska vi ha skola, utbildning, infrastruktur, arbetsmarknad, sjukvård och allt annat på plats. Sedan kan vi kanske börja tala om kulturen.

Men så är det inte längre. Vi lever i en annan värld och en annan tid – en orolig och sökande tid, där vi faktiskt inte vet riktigt hur morgondagen kommer att se ut. Bakom oss har vi några år där vi upplevt såväl globala som nationella kriser. Människor är på flykt över land och hav. Vi har upplevt terrordåd, såväl långt borta som i vårt eget land. Storbritannien är på väg ut ur EU, Donald Trump är ledare för den fria världen, och i en liten, sluten kommunistdiktatur långt borta sitter en man och skjuter raket mot resten av världen.

En nationell migrationskris har vänts till en nationell integrationskris. Främlingsfientligheten växer, och nazister demonstrerar på våra gator och i Almedalen. Den senaste tiden har vi dessutom översköljts av berättelser och vittnesmål om hur vi uppenbarligen inte kan uppföra oss mot varandra som vuxna människor. Allt från olämpligt beteende till rena, grova övergrepp och lagbrott sker på våra arbetsplatser, bakom våra scener, i klassrummen och i de politiska korridorerna. Det är vittnesmål som chockerar och förfäras och som kräver politisk handlingskraft.

Det är valår, och alla mäter nu vilken eller vilka sakfrågor som står högst på människors agenda. Jag är inte så övertygad om att det faktiskt är en enskild sakfråga som människor i dag grubblar mest över: om skatten ska höjas eller sänkas med någon hundring, om man ska ha betyg i fyran eller sexan eller vilket traineejobb som gått åt skogen. Jag tror det de flesta undrar över är vart i helskotta världen är på väg.

Det är här konsten och kulturen kommer in. Den ger oss berättelserna och verktygen att förstå och relatera till det som sker. Det är den som ifrågasätter, skildrar och utforskar vilka vi är som människor. Den testar gränser, spräcker tabun och garanterar våra grundläggande friheter. Genom att den vänder blicken mot oss själva tvingar den oss också att fundera över vilka vi är och vad som format oss – var vi kommer från och vart vi är på väg och hur vi möter varandra som människor. Därmed har kulturen aldrig varit så viktig som nu.

Herr talman! Att det är valår märks också på regeringens budget. Det är en expansiv budget utan dess like. Vem minns inte finansministerns ord från mandatperiodens början, då hon mot all expertis hävdade att ladorna var tomma. ”Det är inget dukat bord vi kommer till – det är helt avskrapat”, sa finansministern till Dagens Nyheter. Att det är under högkonjunktur man fyller ladorna verkar man nu helt bortse från. Allt ska ut, spenderas och göras av med, så fort som möjligt innan valdagen är här. Borden ska rensas och ladorna ska tömmas; vishusboden ska länsas.

Detta gäller även på kulturområdet. Trots att det inte har gått så bra med tidigare satsningar fortsätter kultur- och demokratiministern glatt miljonrullningarna. Vart det ska leda och hur resultaten ska mätas är lika oklart som tidigare. Kulturministern verkar mest fixerad vid budgetens storlek och mindre vid dess innehåll. Det är beklagligt. Återigen skapar regeringen förväntningar men riskerar att leverera besvikelser.

Moderaterna har en betydligt stramare budget än regeringen. Vi lovar inte allt åt alla. Sådan politik drabbar förr eller senare dem som är sämst rustade. Problem som kan döljas i högkonjunktur försvinner inte utan blir tvärtom smärtsamt uppenbara i nästa lågkonjunktur. Vi tror inte på stora underskott i högkonjunktur; det är nu vi kan samla i ladorna.

Herr talman! Trots att vi har en mer restriktiv budget än regeringen gör vi omfattande investeringar i kulturen. Vi väljer att rikta resurser särskilt mot barn och unga från miljöer där idrotts- och kulturaktiviteter inte är ett självklart val. Vidare vill vi underlätta för professionella kulturskapare, stötta den nyskapande kulturen, ge fler konstnärer en fristad i en svensk kommun samt öka säkerheten för våra trossamfund.

Just detta med barn och unga är en central del av Moderaternas kulturbudget. Skapande skola infördes av alliansregeringen och har tack och lov fått vara kvar även under denna regering. Det handlar om att sätta alla elevers rätt till kultur och egen kreativ utveckling i centrum. I mötet mellan

elever, professionella kulturarbetare och pedagoger sker en värdefull utveckling. Vi vill stärka och bygga ut Skapande skola till att även omfatta gymnasieskolan.

Kulturskolan har varit ett återkommande ämne för debatt här i kammaren de senaste åren. Det är en viktig verksamhet för tusentals barn och unga, som ska präglas av bredd, tillgänglighet och hög kvalitet. En omfattande utredning har presenterats om kulturskolans framtid, men inte mycket har kommit ur den politiskt. Men kulturskolan är också en kommunal verksamhet, som sker på frivillig grund på barnens fria tid, och frågan om rollfördelning är viktig.

För ett par år sedan presenterade kultur- och demokratiministern stolt en satsning på 100 miljoner kronor för att sänka avgifterna i kulturskolan. När vi och omvärlden frågade hur hon hade tänkt sig att detta skulle gå till blev hon svaret skyldig. Det visste man inte riktigt. Sedan klickade verkligheten in. Sänkta avgifter blev det inte. Plötsligt hade det nog egentligen inte varit tanken från början heller – det fanns ju så mycket annat man kunde göra för att öka tillgängligheten, sa man. Återigen var pengapåsen viktigare än resultatet.

Vi tror som sagt på ett tydligt ansvar. Vi tror på kommunernas ansvar och styrka att planera utifrån sina egna förutsättningar, men vi tror också att staten kan stödja med samordning, kunskapsutbyte och forskning. För detta avsätter vi resurser under Kulturrådet.

På samma sätt vill vi rikta ett särskilt stöd till folkbiblioteken i deras viktiga arbete för att underlätta barns och ungas läsning. En god läsförmåga är nyckeln till en framgångsrik skolgång och skapar möjligheter för resten av livet. Det handlar om barns och ungas rätt till kunskap.

Herr talman! Som jag nämnde i min inledning måste kulturen också ses i en helhet med andra politikområden. Det gäller framför allt förutsättningarna att verka som konstnär och kulturskapare i Sverige. Gör man det tuffare att anställa, svårare och dyrare att driva småföretag eller minskar hushållens konsumtionsutrymme, ja, då är det konsten och kulturen som drabbas. Det är konstnärer som sitter med byråkrati, administration, skatter, momssatser, avgifter och bidragsansökningar där man ska uppnå än det ena, än det andra. Och det är familjer som får välja bort olika former av upplevelser när ekonomin inte räcker till.

Men det behövs även fria resurser inom kulturpolitiken. Under många år kunde vi se hur stiftelsen Framtidens kultur framgångsrikt kunde satsa på och möjliggöra spännande konstprojekt och samarbeten och skapa utrymme för det som inte alltid fick plats annars.

Sedan ett antal år har denna verksamhet övergått i Kulturbryggan. Vi vill vidareutveckla Kulturbryggans verksamhet och vill därför fördubbla deras budget. Vi kan konstatera att varje krona som satsats på Kulturbryggan genom olika samarbeten med andra parter har genererat 1 ½ krona tillbaka till kulturlivet. Detta hoppas vi ska fortsätta.

Därutöver vill vi utveckla verksamheten vid Konstnärsnämnden när det gäller stipendieverksamheten. Detta ger fler konstutövare möjlighet att utveckla sin konst och större möjligheter för den prövande konsten att nå en bredare publik.

Prot. 2017/18:42
4 december

-----
*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Herr talman! Avslutningsvis vill jag nämna några ord om folkbildningen och de utmaningar Sverige står inför. Den moderna arbetsmarknaden är dynamisk och full av möjligheter, men den ställer också krav på utveckling och livslångt lärande. Här fyller studieförbund och folkhögskolor en oerhört viktig uppgift.

Erfarenheter visar att folkbildningens olika aktörer har varit framgångsrika i arbetet med att hjälpa människor som inte kommit till sin rätt inom det formella utbildningssystemet att etablera sig på arbetsmarknaden. Detta gäller även nyanlända.

Att samhället också avsätter rejäla resurser till folkbildningen är därför både rätt och rimligt. Däremot får folkbildningens uppgift aldrig vara att gömma undan människor från arbetslöshetsstatistiken. Den kraftiga utbyggnad av antalet platser som regeringen nu gör, större än vad man själv önskat från folkbildningssidan, gör att man befarar att just så är fallet, här liksom på andra områden. Det är arbetsmarknadsprogram och utbildning som människor ska gömmas undan i.

Utbildning är essentiell, men den måste kopplas till ett riktigt jobb och kan aldrig vara verksam om man inte samtidigt stärker drivkraften att arbeta. Om det inte lönar sig för stora grupper utan till och med leder till ekonomisk förlust att ta ett arbete, då hjälper inga utbildningsplatser i världen. Detta är regeringens blinda fläck.

Vi tror på folkbildningen, men vi tror inte på folkbildningens roll som städgumma åt en misslyckad arbetsmarknadspolitik. Därmed avvisar vi regeringens explosiva utbyggnadssatsning.

Herr talman! En budget handlar alltid ytterst om kronor och ören. Jag vet att kultur- och demokratiministern om en stund kommer att stå här och tala om den största kulturbudgeten i modern tid. Det har hon kunnat göra varje år. Och på samma sätt har kulturministrar kunnat göra före henne, för i Sverige ser vi konstens och kulturens värde. När man runt om i Europa har skurit ned kraftigt i kulturbudgetarna har man i Sveriges i stället satsat. Det har man gjort under alliansregeringar och under rödgröna regeringar. Även detta år är det åtta partier som på olika sätt har visat hur man vill stärka resurserna till kulturen. Detta är viktigt att komma ihåg.

Men kulturpolitiken får inte reduceras till att bli en tävling bara om vem som ger mest i bidrag. Det måste till syvende och sist handla om vad man faktiskt vill göra med resurserna och vilken effekt de faktiskt får, och här är kulturministern fortfarande svaret skyldig.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag med undantag för punkt 1, där Moderaterna inte har för avsikt att delta i beslutet.

(Applåder)

Anf. 2 GUNILLA CARLSSON (S):

Herr talman! Det är svårt eller nästan omöjligt att starta en kulturpolitisk debatt utan att reflektera över de senaste månadernas diskussion om metoo. Till de kvinnor från scenkonstbranschen som satte denna boll i rullning vill jag rikta ett stort tack. Det var starkt och modigt, och deras agerande tror jag kommer att gå till historien som ett viktigt steg mot ett mer jämlikt och jämställt samhälle. De gick ut och sa att nu är det nog, och de fick kvinnor från bransch efter bransch att sluta upp och tydligt visa på agerande och strukturer i samhället som vi aldrig kan acceptera.

Jag är också stolt över att vår regering reagerade kraftfullt och att ett enigt kulturutskott sa att detta inte är acceptabelt. Vi har nu hört från arbetsmarknadens parter och ledningarna på de stora scenkonstinstitutionerna att de har agerat och fortsättningsvis kommer att agera för att få ett slut på detta, och det är bra. Arbetet har bara börjat. Det kommer att krävas en stark och tydlig politik men också att vi alla tar ett personligt ansvar.

Herr talman! I tre år har den socialdemokratiskt ledda regeringen amorterat på statsskulden och satt ansvarsfulla investeringar i samhällsbygget framför orättvisa skattesänkningar och nedskärningar. Underskott har vänts till överskott.

Därför har nu regeringen med stöd av Vänsterpartiet presenterat en budget för 2018 med historiskt stora satsningar på bland annat trygghet, välfärd och jobb. Budgeten innehåller reformer för närmare 40 miljarder kronor – 40 miljarder kronor som ska komma alla till del. I dag debatterar vi en del, nämligen utgiftsområde 17, Kultur, medier, trossamfund och fritid. Jag kommer i mitt anförande att fokusera på konsten och kulturen, och mina partikollegor kommer att lyfta fram idrotten och folkbildningen med mera.

Tillsammans med satsningar på trygghet och utbildning är kulturen det som skapar ett samhälle där människor tillåts göra klassresor, drömma om en större framtid och känna att de har en plats i världen.

Kulturbudgeten för 2018 innehåller, precis som Olof Lavesson sa, en historisk satsning på 745 miljoner kronor. Till detta kommer ytterligare satsningar på folkbildning och idrott. Under mandatperioden har regeringen ökat kulturbudgeten med 1,5 miljarder kronor. Det kan jämföras med åren med en moderat kulturminister, då man 2010–2015 ökade med totalt 411 miljoner. Tydligare ointresse kan man nog inte uppbringa.

Regeringens kulturbudget har barn och unga i fokus men innehåller också satsningar för konstnärer och kulturarbetare och för kultur i hela landet, med yttrandefrihet och demokrati som grund.

Herr talman! Konsten och kulturen bär demokratin och det öppna samhället. Genom konst, kultur och bildning utvecklas ett samhälle och dess invånare – genom att ställa svåra frågor på sin spets, ifrågasätta och utveckla nya tankar.

Om vi stannar upp bara för ett ögonblick och tänker oss en tillvaro utan konst och kultur tror jag att vi alla skulle känna en tomhet: ingen musik att lyssna på, inga berättelser att ta del av genom boken, filmen eller musiken, och inga nya influenser eller intryck. Jag tror att vi alla är överens om att ett sådant samhälle vill vi inte ha.

Fler barn och unga har i dag chansen att pröva musikens, konstens eller teaterns uttrycksformer genom den kommunala musik- och kulturskolan. Därför fortsätter man satsningen på 100 miljoner kronor för att hålla nere avgifterna och öka kvaliteten. Det möjliggör för fler barn och unga att faktiskt ta del av den verksamheten. Men vi inför också ett nationellt kulturskolecentrum just för att lyfta kulturskolans betydelse och vidareutveckling. Man inför ett permanent kulturskolekativ för att förbättra förutsättningarna för att rekrytera lärare med fler utbildningsplatser, fortbildningsinsatser och utvecklingsmedel.

Fri entré på vissa statliga museer infördes i början av 2016. Museibesöken har ökat markant sedan dess, kan vi se. Framför allt är det gruppen äldre över 65 och unga vuxna mellan 19 och 29 år som nu har blivit flitiga besökare på våra museer. Det är bra att man på så kort tid har ökat besöksantalet. Det visar att det finns ett stort intresse för verksamheterna. Nu behöver museerna arbeta vidare med att aktivt nå nya grupper av besökare som ännu inte har upptäckt deras verksamheter.

Runt om i vårt avlånga land finns det också ett stort engagemang på våra olika arbetslivsmuseer. Det mesta av arbetet utförs ideellt av människor med kärlek till historia och kulturarv. Arbetslivsmuseerna bevarar industrisamhällets kulturarv och berättar om arbetsplatser och yrken som inte längre existerar. Denna kraft och detta engagemang är viktiga, och förutom de resurser som går via Riksantikvarieämbetet kommer regeringen nu att tillföra 2,5 miljoner till ett kunskapscentrum för arbetslivsmuseerna. Det är en viktig del i att stärka de ideella krafternas möjlighet till utbildning och utveckling för att bevara detta kulturarv, som många gånger också är en viktig del i en bygds besöksnäring.

Herr talman! Den svenska modellen bygger på att man oavsett bakgrund ska kunna förverkliga sina drömmar och nå sin fulla potential. Här är språket ofta nyckeln och litteraturen det som gör världen rikare och mer förståelig för oss människor.

Att läsa och skriva är bra på många olika sätt. Läsning vidgar våra vyer och kan vara alltifrån behövlig rekreation till en nödvändighet för studier och i arbetslivet. Att vuxna läser för barnen och att barn och unga kan ha god tillgång till böcker oavsett var de bor i landet är mycket viktigt för att de ska få en bra start i livet. Litteraturens och språkets värld ska vara öppen för alla människor oavsett vilken bakgrund de kommer ifrån.

Biblioteken har aldrig varit så viktiga som nu. I tider av stora tekniksiften och utveckling framåt måste vi se till att alla har möjlighet att vara delaktiga i samhällsutvecklingen och det demokratiska samhället. Därför är det glädjande att regeringen med denna budget satsar 275 miljoner på biblioteken för att alla ska ha en likvärdig möjlighet att ta del av ett varierat utbud av medier och ha tillgång till fakta, vetenskap och olika källor.

Biblioteken har de senaste åren fått högt förtroende i Göteborgs SOM-undersökningar. Användare av biblioteken litar på bibliotekarien som en tillförlitlig källa. För någon vecka sedan besökte jag och några av mina kollegor i utskottet biblioteket i Kista. De berättade att i den snabba digitala utvecklingen är det många invånare som vänder sig till biblioteket för att få hjälp med daglig digital hantering av bankärenden, tillförlitliga digitala källor, rent tekniskt handhavande med mera. Vi socialdemokrater vill minska de digitala klyftorna. Här spelar biblioteken en viktig roll, just för att de har så högt förtroende.

I dag utvecklar allt fler kommuner nya metoder för biblioteksverksamheten. Det rör sig om allt från användardriven verksamhet till uppsökande verksamhet för att stödja läsandet tidigt i livet. Ett exempel är Bokstart, där man kommer hem till familjer med små barn. Man pratar om vikten av språk och läsande och lämnar över ett bokpaket. Men man utvecklar också arbetet med att öka deltagandet och möjligheterna att förstå demokratin. Ur mitt perspektiv har en stärkt bibliotekssatsning för en utvidgad verksamhet aldrig varit så vältajmad som nu.

Herr talman! I tider då många länder begränsar de fria konstnärerna, oberoendet och yttrandefriheten är det viktigt att visa att vi i Sverige vill lyfta och värna den fria konsten. Satsningen på 115 miljoner för att förbättra förutsättningarna för den fria konsten genom en förstärkning direkt till konstnärerna, till Kulturbryggans nyskapande projekt, till fria grupper, till konstnärlig gestaltning av vår gemensamma miljö och ett utökat stöd till litteratur- och kulturtidskrifterna är ett sätt att verka för de kulturpolitiska målen, som säger att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.

Jag har varit inne på den tekniska utvecklingen. Här ser vi hur man faktiskt kan skapa stora möjligheter att tillgängliggöra kultur i hela landet. Därför är satsningen på digitala utsändningar från våra nationalscener Operan och Dramaten och även från Riksteatern en bra investering. Då når de ut till fler i hela landet. Det är också en del i deras uppdrag.

Avslutningsvis vill jag uppmärksamma att regeringen nu ger Unga Klara uppdraget att verka som en nationell teaterinstitution för barn och unga. Unga Klara är på många sätt unik i sitt banbrytande arbete, som är utforskande och nyskapande utifrån ett barnperspektiv. Det är glädjande att Unga Klara nu antligen blir en nationalscen.

I motsats till en regering som ser betydelsen av konst, kultur och bildning står en splittrad borgerlighet, inklusive Sverigedemokraterna. De har en gemensam nämnare, nämligen att de prioriterar ned kulturen. Totalt på utgiftsområde 17 skär Moderaterna ned mest, med 1,2 miljarder. De prioriterar i stället skattesänkningar. Det tror inte vi är bra för Sverige. Vi socialdemokrater är övertygade om att kulturen är viktig för att öka sammanhållningen och minska klyftorna. Därför satsar vi på att fler ska få tillgång till konst, kultur och bildning. Detta gör vi för att skapa ett mer jämlikt samhälle.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag be om ursäkt för att jag har dragit ut lite på tiden. Men när hjärtat är fullt vill man gärna använda de extra minuterna. Det är ett sådant viktigt område. Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet och säga att jag också ställer mig bakom båda reservationerna från S, V och MP.

(Applåder)

Anf. 3 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Under alliansregeringen ökade kulturbudgeten med ungefär 1 miljard kronor. Det skedde under en av de djupaste lågkonjunkturena, då man skar ned kraftigt runt om i Europa och höjde kultur moms. Detta, säger Gunilla Carlsson, kännetecknas av att ointresset inte kan bli tydligare. Jag tycker att det är ett magstarkt uttalande. Den enda som har höjt kultur moms i Sverige är Gunilla Carlssons egen regering, som har chockhöjt biomomsen. Ta ansvar för det i stället!

Biopolitiken fattade vi beslut om efter en ganska lång tids debatt och hård kritik. Det är en kritik som har fortsatt, och den är minst lika hård i dag, efter genomförandet.

En av de delar som kritiserades var de branschråd som skulle inrättas under Svenska Filminstitutet och som skulle vara utan makt och utan mandat. Där man tidigare suttit i styrelsen skulle man nu få sitta i tyckargrupper utan egentligt inflytande. Det kritiserades både av en majoritet i utskottet

och av en majoritet i riksdagen med ett tillkännagivande där man uppmanar regeringen att skyndsamt utreda hur parts- och branschsamverkan kan utvecklas efter att filmavtalet slutat gälla. Branschråden räcker inte.

I dag svarar regeringen: Branschråden finns – det räcker. Så är det med den saken. Och i en reservation i dag delar Socialdemokraterna den uppfattningen rakt av. Samtidigt är dialogen i branschen helt under fryspunkten.

Min raka fråga till Gunilla Carlsson är: Hur kan Socialdemokraterna anse att tillkännagivandet är uppfyllt?

Anf. 4 GUNILLA CARLSSON (S) replik:

Herr talman! Ja, vi har precis som Olof Lavesson lyfte fram ändrat i filmpolitiken. Vi har infört en statlig filmpolitik. Vi har tillfört ett rejält anslag till filmpolitiken. Filmavtalet har tidigare varit bra för filmen och för Sverige, får jag säga. Men det visade sig inte fungera. Jag som socialdemokrat tycker att vi har ett ansvar när vi inte längre kan få ihop ett filmavtal som fungerar för branschen och för alla de delar som är med. Då måste vi ta ett ansvar för filmen så att den kan fortsätta att utvecklas.

En del är dessa branschråd. De är ganska nytillsatta. De har inte träffats jättemånga gånger ännu, men de har börjat sitt arbete. Det jag får till mig är att dialogen ser väldigt olika ut beroende på med vilka deltagare man pratar och vilka branschråd det är. Jag tror att vi måste ge det lite tid för att se om man kan hitta gemensamma nämnare och gemensamma områden att diskutera i dessa branschråd. Jag tycker att det är för tidigt att säga att vi ska bolla upp det rakt upp i luften igen och inte ha någon bra struktur.

Däremot håller jag med om att vi måste följa filmpolitiken framöver och se till att det som inte fungerar i dag får bättre förutsättningar framöver. Regeringen säger i budgetpropositionen att man har tagit till sig detta tillkännagivande. Jag kan ställa mig bakom det och tycka att vi nu får avvakta och se hur det blir framöver. Det handlar om att jobba vidare med hela filmpolitiken och också med dessa branschråd.

Anf. 5 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Gunilla Carlsson säger att man har tillfört resurser till filmen. Jag inser nu att Socialdemokraterna har anammat den retorik och räknesnurra som Miljöpartiet tidigare har använt sig av. Det har ni tidigare hållit er för goda för. Jag beklagar detta. Man har kunnat lita på Socialdemokraterna tidigare.

När det gäller branschråden är väl nyckeln precis det som Gunilla Carlsson själv säger. Man har inte träffats så ofta. Man har inget inflytande. Man får inte tycka till om någonting. Och det man tycker är det ingen som behöver göra någonting åt. Det är precis där problemet ligger. Det har gått så långt att till och med Filminstitutet självt skriver till Kulturdepartementet och säger: Detta räcker inte. Det duger inte. Här måste politiken agera.

Riksdagen har till och med krävt det. Detta är ingen överraskning. Det var precis det som alla varnade för innan. Nu har det blivit exakt som vi och andra sa och till och med värre. Då säger Gunilla Carlsson: Nej, men vi får vänta och se.

Jag tycker att det är besvärligt. Jag tycker att det är besvärligt när man skjuter ifrån sig ansvaret för filmpolitiken, när man låter någon annan ta hand om det och när det fullkomligt håller på att haverera. Jag kan citera Gunilla Carlsson själv: Ointresset kunde inte vara tydligare.

Men det är lite oärlig retorik från Socialdemokraterna numera. Det märks att det är valår. Det är som när Gunilla Carlsson står i talarstolen och berättar hur mycket andra partier skär ned på kulturen. Låt mig konstatera, som jag sa i mitt inlägg: Det är inget parti här inne som skär ned på kulturen. Alla partier här inne har velat satsa på kulturen. Vi kan tycka att det är bra satsningar eller dåliga satsningar. Men rätt ska vara rätt, och rättvist ska vara rättvist.

Vi delar inte regeringens syn – att vi ska satsa allt vi har i brinnande högkonjunktur. Vi vill spara i ladorna. Det är skillnaden. Var ärlig med det, Gunilla Carlsson!

Anf. 6 GUNILLA CARLSSON (S) replik:

Herr talman! Denna regering har tagit tag i det underskott som den borgerliga regeringen lämnade efter sig. Precis som finansminister Magdalena Andersson sa var det tomt i ladorna när vi tog över. Det var till och med så att man hade sänkt skatterna utan att kunna finansiera det.

Nu har vi ett läge där vi faktiskt har överskott – 80 miljarder i de statliga finanserna. 40 miljarder går till att betala av på statsskulden, och 40 miljarder går till reformer. En del av de 40 miljarderna kommer just kulturen till del. Jag är jätteglad och stolt över att man väljer att prioritera konsten, kulturen och bildningen.

Det handlar om att nå ut med mer kultur till fler, till exempel via musik- och kulturskolan och möjligheten att ta del av de samlingar som finns på våra museer. Det handlar om möjligheten för fler att ta del av folkbildningens verksamhet. Man ska jobba med uppsökande verksamhet när det gäller dem som står långt ifrån. Men det handlar också om möjligheten för människor att öka sin kunskap och få bättre förutsättningar att komma ut på arbetsmarknaden. Det tycker jag är bättre prioriteringar än att sänka skatten.

(Applåder)

Anf. 7 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Jag yrkar inledningsvis bifall till Sverigedemokraternas reservationer 1 och 4 och vill också understryka att vi står bakom vårt särskilda yttrande till förmån för våra anslagsramar i betänkandet.

”Intet är som väntanstider, vårflodsveckor, knoppningstider.” Vi närmar oss val, herr talman, och detta är den sista debatten av det här slaget inför den kommande valrörelsen, och medborgare och kulturarbetare går i väntans tider. Förväntningarna är stora på vilken kulturpolitik som presenteras och begär mandat av Sveriges folk att råda efter den 9 september nästa år.

Intet är som väntanstider. Knoppningstiderna ser däremot redan ut att ha börjat, då situationen i svenskt kulturliv är på allas läppar. Jag talar om situationen på bibliotek, i museer och på scenkonstinstitutioner efter det omtalade metoo-uppropet och omdaning av svensk kulturskola bara på basis av en utredning.

Regeringen har presenterat sitt försök till förståelse för svenskt kulturarv där just förståelsen och förvaltarskapstanken lyste med sin frånvaro. Alliansen hoppar, skuttar och byter fot såväl sinsemellan som i sakpolitiska fält på utskottets beredningsområde. Svenskt kulturarv väntar på vilja och aktion, inte destruktion.

Varje gnista av bildningsidealet i våra kunskapsinstitutioner stampas ned. I stället får man nya och andra uppdrag, och allt skymms i talande stund av vittnesbörd om trakasserier och övergrepp. Det blir tragiskt och trubbigt att angripa då skalan av övertramp synes vara omfångsrik och allt annat än enbart åtalbart. Men insatser krävs, och man får tänka brett och rätt och inte minst stärka tilliten och tilltron till rättsväsendet. Man får inte tro att man kan hantera detta på egen hand inom institutionerna. I många avseenden ser vi en sektor i förvandling, herr talman.

Jag är stolt över att lägga fram och företräda Sverigedemokraternas prioriteringar, mål och anslagsramar när kulturutskottet i dag debatterar utgiftsområde 17. SD står utan tvivel för stringens, konsekvens och suboptimering i årets likväl som i tidigare års budgetdebatter på kulturutskottets beredningsområde.

Jag är stolt över att fortsatt tala för den bland oppositionspartierna mest genomarbetade och ambitiösa utgiftsområdesmotionen, där såväl nya reformer som försiktigt framåtskridande på beprövad kurs gäller. Vi har under mandatperioden lagt fram den bland oppositionspartierna starkaste budgeten på utskottets beredningsområde. Vi har satsat mest för flest, brett och rätt.

I år rusar regeringen förbi, mycket på grund av diffusa integrationsåtgärder där effekten av satsningarna högst sannolikt är mycket begränsade, och det kan te sig oansvarigt att spendera så mycket i en högkonjunktur.

Folkbildningen ska göra jobbet för integrationen. Påslagen är massiva, och satsningarna är breda. Generellt talar vi om svepande satsningar där omläggningen av migrationspolitiken och nya former för tester för att få medborgarskap och stärka medborgaranda och samhällskontraktet torde gå före. Vi behöver låta folkbildningen återfå och behålla sin särprägel. Det är för övrigt märkligt att satsa så mycket på ett område som inom sig visat behov av intern översyn och är under utredning, och då primärt på asylsökande som ännu inte har fått uppehållstillstånd. I övrigt är det spridda skurar här och där.

Inom den så kallade oppositionen, bland allianspartierna, spretar årets utgiftsområdesmotioner, och beskeden är flera, nya och framför allt olika. De är splittrade i filmfrågan. KD tycks inte ställa sig bakom regeringens filmpolitik, men övriga allianspartier verkar göra det. De är splittrade rörande folkbildningen. C ställer sig bakom regeringens hela folkbildnings-satsning. KD och L ställer sig bakom delar av den, exempelvis satsningarna på enbart asylsökande.

Regeringen har ökat kulturbudgeten med närmare 1,4 miljarder kronor. Allianspartierna har tidigare år föreslagit kraftiga sänkningar av kulturbudgeten, vilket de i och för sig är tydliga med att de gör även i år. Samtidigt är det ingen av dem som sänker i paritet med regeringens hela ökning. Det har vi hört tidigare. Man gör satsningar. Det är måhända valår, men utläggningen om motiven bakom påslag och över huvud taget vad man vill med det svenska kulturlivet och kulturarvet på sikt och i stort kunde gärna ha bjudits växtplats i motionerna.

Herr talman! Som talesperson för det oppositionsparti som driver opposition och presenterar ett trovärdigt alternativ är jag som sagt stolt över att lägga fram en stark, stringent och konsekvent utgiftsområdesmotion och budget där fast kurs och reformagenda känns igen. Samtidigt ger vi vårt stöd till utvalda satsningar som regeringen gör, avseende till exempel Riksarkivet.

Vi lovar i stort inte guld och gröna skogar, vi serverar inte något valfläsk och gör inga tvära kast, utan trygghet, tradition och innovativt nytänkande på solid ideologisk bas känns igen. Studiebesök och utblick i landet ger vid handen att våra satsningar för att vårda, värna och visa svenskt kulturarv genom vad vi kallar Sverigesamlingen är rätt. De skulle göra reell skillnad och uppskattas av såväl det offentliga som civilsamhället, föreningsliv och ideella krafter. Detta ligger fast.

Kultur och folkhälsa genom ökade insatser för friluftsliv, idrott och kultur i vård och omsorg står fortsatt i fokus. Det gör även tillgänglighet till och vård av kulturarvets former och kulturmiljöer. Alltmer aktuell är inte minst den kulturella hänsynen i samhällsplanering och nybyggnation av offentliga miljöer, och de kompetensförstärkningar vi föreslår behövs i dag och skulle göra skillnad på riktigt.

Människan är en kulturell varelse och mår bra av att dels ha varit med och påverkat sin fysiska omgivning, dels se att hänsyn tas till harmoni, historia och platsens skönhetsvärden. Man mår också bra av att kunna konsumera kultur från vaggan till graven; därav våra satsningar på Skapande förskola för de minsta, Skapande skola, spelinstitut och nordiskt dataspelsutbyte för de något äldre, kulturlotsar och möjlighet till friluftsliv för fler för dem i aktiv ålder och inte minst kultur i vården och Skapande äldreomsorg för sjuka, svaga och dem som närmar sig livets slut. Även den samiska kulturen får ett fortsatt uppmärksammande i och med våra långsiktiga satsningar.

Herr talman! Vårt land glider isär i en omfattning av aldrig tidigare skådat slag, möjligtvis med undantag för den bokstavligen tudelningen då vi förlorade den östra rikshalvan. Sammanhållningen krackelerar, det sociala kittet spricker och samhällskontraktet mellan nyanlända och majoritetssamhället är i mångt och mycket obefintligt.

I denna tid krävs ett uppvärderat och reformerat medborgarskap och civilplikt utöver värnplikt. Utöver det blickar vi också ut och ser hur det står till med stommen i hela vårt kulturliv: moral och etik, lagar och regler, sång och musik, litteratur och konst. Jag talar om kyrkan, som är vårt största kulturhus och som finns över hela landet. Kyrkan är vårt kollektiva minne och vår kollektiva referensram.

Den kyrkoantikvariska ersättningen är 460 miljoner kronor, en nivå som stödet har legat på en tid. Vi ser samtidigt att behovet av ersättningen är stort ute i församlingarna och att den statliga nivån utgör en förhållandevis liten del av de totala vård- och underhållskostnaderna. Till stor del bekostas vården av de kulturhistoriska miljöerna av kyrkoavgiften, vilken också ska täcka kyrkans ordinarie verksamhet.

I många församlingar är ekonomin och fastighetsfrågan ett växande problem, och man kan tvingas välja mellan själavård i kris eller vård och underhåll av kyrkan. Det är en ohållbar situation. I och med att det kyrkliga kulturarvet är gemensamt för oss, oavsett om man är medlem i Svenska kyrkan eller inte, menar jag att det är tid för staten att ta ett utökat ansvar

och höja den kyrkoantikvariska ersättningen. Frågan måste tas på allvar. Det är vår viktigaste prioritering i år.

Utöver en generell ambitionshöjning gällande basverksamheten anser vi också att man bör ta ett helhetsgrepp om ersättningen och bredda och fördjupa dess användningsområden. Därför syftar ökningen också till att möjliggöra insatser för bevarande av det kyrkoantikvariska arvet i en bredare kontext såsom det immateriella arvet, kulturlivet samt förbättrad vård, digitalisering och tillgängliggörande av äldre kulturhistoriska inventarier.

Låt oss minnas att kärleksfull stolthet och självkänsla stärker ödmjukheten. Skam och osäkerhet skapar otrygghet och konsoliderar trösklarna för att integreras som nyanländ. Det är ett faktum.

Låt oss göra ett handslag för vården av vårt gemensamma arv för våra framtida generationers skull och för dem vi går framför.

Herr talman! Jag önskar god jul till herr talmannen och till mina kära utskottskollegor. Jag önskar en god, signad och fröjdefull julhelg.
(Applåder)

I detta anförande instämde Sara-Lena Bjälkö (SD).

Anf. 8 NICLAS MALMBERG (MP):

Herr talman! Konst och kultur är så oerhört centralt för att vi människor ska må bra. Utan musiken vi lyssnar på, böckerna vi läser, filmerna och scenkonsten vi ser, som väcker och rör om våra känslor, ger oss insikter om oss själva, varandra och omvärlden, skulle tillvaron vara tämligen torftig. Jag är mycket stolt över att den kulturbudget vi har att debattera i dag faktiskt är den starkaste i Sverige någonsin. Det är en kulturbudget framtagen med en grön kulturminister i spetsen. Samtidigt, till skillnad från vad vi kunde tro när vi hörde Olof Lavessons anförande, skriver budgeten av 40 miljarder kronor av Sveriges statsskuld och kommer ned på den lägsta statsskuldsnivån sedan 1977.

Vissa menar att det är små skillnader mellan de olika partierna, åtminstone sju av riksdagens partier, inom kulturpolitiken. Det är faktiskt svårt att hitta något annat utgiftsområde där ambitionsskillnaderna är så stora som just inom kulturpolitiken. Regeringens budgetproposition innefattar 15,9 miljarder totalt i kultursektorn. Samtliga oppositionspartier har en lägre ambitionsnivå än vad regeringen har. Lägst av alla har Moderaterna, som ligger 1,2 miljarder under regeringens förslag.

Olof Lavessons första kommentar när kulturbudgeten presenterades var att det här är en expansiv budget, på gränsen till oansvarig. Låt mig då parafrasera Astrid Lindgrens Emil i Lönneberga: När vi inte har resurser kan vi inte satsa på kulturen. När vi har resurser får vi inte satsa på kulturen. När ska vi då satsa på kulturen?

Miljöpartiets kulturpolitik kan sägas ha tre huvudsakliga mål. Det första handlar om att skapa tillgång till kultur för alla människor, oavsett var i landet man bor, oavsett ekonomisk situation och oavsett funktionsvariationer. Angående det sistnämnda kan jag säga att Kulturrådet från i år ställer tydliga tillgänglighetskrav i all bidragsgivning. Den största tillgänglighetsreformen i det här budgetförslaget är de 275 miljoner kronor som avsätts till landets bibliotek.

Under Alliansens regeringsår var det en dyster situation för biblioteken. Var tionde biblioteksfilial runt om i landet lades ned utan att alliansregeringen agerade. Men den rödgröna regeringen agerar. Vi vet att biblioteken är så viktiga för att stimulera till läsande; från det lilla barnet, som kan botanisera bland bilderböckerna och hitta sina egna favoriter, till ungdomarna i slukaråldern, som läser hyllmeter efter hyllmeter, och förstås också vi vuxna, som hittar de böcker vi vill eller behöver läsa.

Men biblioteken är mer än så. Biblioteken är ofta också lokala noder i kulturlivet på orten; sångstunder för de små barnen, författaraftnar eller föredrag. Regeringen ser behovet och satsar därför på bibliotek runt om i hela landet.

Nästa fokusområde för Miljöpartiet och regeringen handlar om att skapa drägliga förutsättningar för konstnärer och kulturskapare. Precis som alla andra ska man som konstnär kunna leva på sitt arbete. 115 miljoner kronor riktas i budgetförslaget just för att stärka konstnärernas förutsättningar. En stor del av detta handlar om direkta konstnärsstipendier, men vi stärker också anslagen till kulturtidskrifter, till inköp av offentlig konst och direkt till bildkonstnärerna.

Det tredje fokusområdet handlar om att skapa förutsättningar för alla att under hela livet utveckla sina kreativa skapande sidor. Det hela börjar förstås i musik- och kulturskolan. Den rödgröna regeringen är den första regeringen någonsin att ta ett ekonomiskt ansvar och stötta den kommunala musik- och kulturskolan. Vi gör det därför att vi vill att barn och ungdomar i hela landet ska ha tillgång till en kulturskola oavsett vilken kommun man växer upp i.

Lika viktigt är det att utanför budgeten arbeta vidare för att återinföra de estetiska ämnena på samtliga nationella gymnasieprogram. Hösten 2019 är det på plats.

Tillbaka till budgeten stärker vi anslagen till studieförbunden och folkbildningen. Redan nästa år finns 5 000 nya folkhögskoleplatser i funktion.

Den största kulturpolitiska propositionen under det här året var naturligtvis den kulturarvsproposition som riksdagen i bred enighet fattade beslut om i våras. Det var en mycket bred enighet om de viktiga principerna i propositionen. Däremot framkom i debatten att det behövs mer resurser för kulturmiljövård. Det är resurser som nu kommer på plats. Vi stärker anslagen till kulturmiljövården med 10 procent. Utifrån enigheten när vi debatterade kulturarvspropositionen skulle man kunna tro att samtliga partier skulle stå bakom den anslagsförstärkningen, men Moderaterna och Centerpartiet gör det inte. De är de två partierna som för övrigt har de svagaste kulturbudgetarna.

Blickar vi framåt kommer en ny stor kulturpolitisk proposition strax efter årsskiftet om arkitektur, design och gestaltad livsmiljö. Även här går vi fram i budgeten för att skapa förutsättningar för den propositionen, men vi ger resurser till området, bland annat till Form/Design Center i Malmö.

Med den starkaste kulturpolitiska budgeten någonsin finns det naturligtvis många fler områden att göra nedslag i. Kulturministern kommer snart upp efter mig i talarstolen för att fortsätta genomgången.

Låt mig avsluta med att säga följande. Nej, Olof Lavesson, det är inte oansvarigt att satsa på kultur. Kultur är inte strössel i tillvaron, något utan-

påverk som är trevligt att ha eller mista. Kultur är vägar för att förstå världen. Som världen ser ut i dag är det mer insikter om oss själva, om varandra och vår omvärld vi behöver.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till anslagsfördelning.
(Applåder)

Anf. 9 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Det är uppenbart att Niclas Malmberg och Gunilla Carlsson från regeringssidan använder årets debatt för att visa hur mycket man satsar i kulturbudgeten i år. Det är första gången man bräcker Sverigedemokraternas ambitioner. Det får man tillstå. Men som vi hörde tidigare i debatten handlar det inte om hur mycket man satsar utan om var man satsar, om det är målmedvetet underbyggt och motiverat.

Vi kan klart och tydligt se att det här är en valbudget. Det är oansvarigt ekonomiskt förfarande att spendera den sortens resurser när räntan är så låg i en högkonjunktur.

Vidare handlar det om den generella folkbildningssatsningen. Hur kommer sig guldregnet över folkbildningen i en tid när man till exempel ännu inte har återställt och justerat upp anslagen till Sveriges kulturmiljövård, det vill säga Statens fastighetsverk? Vi ser fortfarande att arvet från dem som har gått före oss, som är vårt ansvar, som inte lever och kan ansvara och samla opprop och bilda opinion för sina verk utan är beroende av politikens vilja och omsorgsfulla hand, lämnas därhän. Larm efter larm påvisar att byggnader förvanskas och förfaller. Det sker i en tid när det är vårt ansvar att restaurera och ta hand om dem.

När det gäller satsningar på den fria konsten måste man kanske någon gång inse att även om vi ska ha rigida satsningar och stort ansvar för den fria konsten med god infrastruktur och rätt resurser där det behövs måste den fria konsten – en större del av den – också få chansen att vara fri, att flaxa fritt och lära sig leva och utvecklas och växa utan direkta subventioner. Hur ser Niclas Malmberg på detta?

Anf. 10 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Aron Emilsson!

Vi satsar på kulturmiljövården – vi tillför budgeten 25 miljoner, vilket är en 10-procentig ökning. Jag välkomnar att Sverigedemokraterna står bakom den satsningen.

Jag inledde mitt anförande med att säga att sju partier i huvudsak har ungefär samma ingång i kulturpolitiken även om vi har olika ambitionsnivåer. Ett parti står vid sidan av på det sättet att ni vill gå in och styra vilken kultur ni släpper fram.

Till exempel vill Sverigedemokraterna helt avveckla Världskulturmuseet, ett museum som uppenbarligen utmanar deras egen världsbild. Vad är det som är så dåligt med Världskulturmuseet? Varför vill ni avveckla Världskulturmuseet?

Anf. 11 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Det parti som minst vill styra kulturlivet och den fria konsten är nog Sverigedemokraterna. Vi har hårt kritiserat regeringens och Miljöpartiets kulturarvsproposition, där man gör ideologisk plantskola av museiväsendet, där bildning och kunskap, forskning och empiri inte står

fritt, där man öppnar för gallring av godtycklig karaktär och nedsmältning av artefakter och där man inte alls drar sig för att förringa och förnedra vårt historiska arv.

Vi vill dessutom att en större del av den fria konsten ska få flaxa fritt och leva och växa av sin egen kraft så som den stora konsten och kulturen en gång har skapats. Samtidigt vill vi inte dra ned på eller avskaffa de goda krafter i form av ekonomiska och politiska resurser som vi ger. Men en större andel måste få flaxa fritt.

När det gäller Världskulturmuseet i Göteborg är det tydligt att det har kritiserats av många fler än Sverigedemokraterna. Jag har hört det från många besökare. Jag har själv varit där och träffat många, gjort studiearbeten om det under min utbildning och därefter träffat många privata besökare som menar att det här är ju inte klokt. Det här är inte längre en bildningsinstitution och ett museum, utan det här är en verksamhet som tar politisk ställning med utställningar där man pekar ut enskilda partier och bidragsgivare för att vara mer eller mindre goda eller ondskefulla, där man tar ställning – alltid med vänsterliberal slagsida – och aldrig sätter kunskap, empiri, forskning eller historiska artefakter i fokus utan mer eller mindre är en debattör för Miljöpartiets partiapparat. Då riktar jag hellre resurserna till Östasiatiska, Etnografiska och Medelhavsmuseet, som behöver sin kompetens och sina resurser.

Anf. 12 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker att detta är anmärkningsvärt. Aron Emilsson besöker ett museum som han och hans kompisar inte tycker är bra. Då går de fram med en politik för att avveckla museet.

Den kulturarvsproposition som vi i bred enighet beslutade om i våras har en fantastiskt viktig ingång, nämligen att museerna är självständiga myndigheter som inte ska styras utifrån politiska intentioner utan ska bygga upp sin verksamhet på rent vetenskapliga grunder.

Aron Emilsson riktar kritik mot att regeringen vill stötta integrationsinsatser på olika områden. Man säger att folkbildningen inte ska ägna sig åt integration. Man säger att idrotten inte ska ägna sig åt integration. Inte studieförbunden heller. Var ska då integrationen i samhället ske? Ser inte Sverigedemokraterna att integrationen måste ske i alla delar av samhället?

Aron Emilsson talar vidare om att vi inte ska anslå resurser till samtidskulturen. Den ska stå på egna ben, heter det i Aron Emilssons retorik.

Att satsa resurser på samtidskulturen är samtidigt att satsa på framtida kulturarv. Aron Emilssons nationalistiska politik är inte bara egoism här och nu utan också egoism över generationsgränser. Aron Emilsson unnar inte framtida generationer ett brett kulturarv.

(Applåder)

Anf. 13 PER LODENIUS (C):

Herr talman! Kulturen och civilsamhället bidrar till ett djupare, mänskligare och öppnare samhälle. När vi möts, delar erfarenheter och reflekterar tillsammans blir vi också bättre rustade att möta utmaningar som finns omkring oss. Det här är av särskild vikt när det råder mer osäkerhet i vår omvärld och vi ser hur också Sverige klyvs av brist på trygghet.

Från Centerpartiets sida vill vi stärka välfärden och stoppa klyvningen av vårt land genom kraftig ökning av de generella medlen till kommuner och landsting så att man runt om i vårt land får makt och möjlighet att klara utmaningarna.

Samtidigt måste jag vara tydlig med att vi måste vara sparsamma med hur vi spenderar de statliga skattepengarna, inte minst nu när konjunkturen trots allt är god.

Herr talman! I Centerpartiet strävar vi efter att alla, oavsett bostadsort, bakgrund, funktionsnedsättning eller livssituation, ska ha möjlighet att delta i ett kulturliv som rymmer såväl professionellt burens kultur som amatörers skapande. Då ges utrymme för ett brett kulturliv som rymmer såväl nya digitala kulturella uttryck som traditionella kulturformer. Då skapas också en bred grogrund för bildning.

Kulturen och civilsamhället ska utgöra en trygg plats för alla. Det har med kraft framkommit genom bland annat #metoo om sexuella trakasserier och övergrepp som skett inom såväl institutioner som föreningsliv. Det är viktigt – där håller jag med Gunilla Carlsson – att vi nu gemensamt tar itu med detta och arbetar för att åstadkomma en gedigen förändring.

Civilsamhället, där kulturföreningarna, idrotten, friluftslivet och folkbildningen finns, spelar en stor roll för att hålla samman vårt samhälle och är ett stort och viktigt bidrag för fortsatt utveckling av vårt samhälle. Därför ser vi från Centerpartiets sida att vi måste ge civilsamhället bättre förutsättningar på bred front.

En viktig del för ett fungerande civilsamhälle är den frihet som behövs för att kunna utveckla och bidra. Här har folkbildningen en viktig roll, och vi från politiken får inte gå in och styra den för mycket. Vi kan sätta upp mål för folkbildningen, men hur man uppnår målen måste folkbildningen själv få utveckla. Därför vill vi inte se den styrning av vissa medel till folkbildningen som regeringen föreslår.

Det är också civilsamhällets aktörer som ofta är snabbt på plats när det uppstår behov av samarbete mellan människor. Vi kunde se det när det under en kort period var många människor som sökte skydd i vårt land. Då fanns civilsamhällets organisationer först och snabbt på plats. Vi kan se det också nu när det behövs stöd för att komma in i vårt samhälle. Då finns idrottsklubben, bygdegårdsföreningen och hembygdsföreningen på plats. Då finns folkbildningen och kulturföreningen.

Men det är viktigt att vi från det offentliga sida uppmärksammar och ger stöd till civilsamhällets viktiga insatser, för det finns problem som behöver tas på allvar. Det finns problem med projektbidrag på bekostnad av grundstöd som gör verksamheten svårstyrd och kan innebära hinder för utveckling av verksamheten.

Det måste också bli enklare att inte vara beroende av medel enbart från det offentliga. Tyvärr tog regeringen bort avdragsrätten för bidrag till ideella organisationer. Den vill vi i Centerpartiet återinföra. Vi vill också utreda en breddning av denna avdragsrätt. Det är kort sagt dags för en föreningsrättsutredning, en utredning med syfte att tydliggöra och stärka civilsamhällets särart och skapa rimliga regelverk för civilsamhället.

Herr talman! Tillgång till ett brett kulturliv i hela landet är vår högst prioriterade fråga. Detta står i stark kontrast till regeringens reform om fri entré på statliga museer, som främst gynnar Stockholms stad – och det samtidigt som regeringens höjning av moms på biobiljetter främst och

hårt slår mot biografier och kulturverksamhet på landsbygden och på mindre orter. Vi ser nu hur biografier på landsbygden och på mindre orter tvingas lägga ned. Det är en realitet, en direkt effekt av regeringens politik.

Momsen på biobiljetten måste återställas, men innan det kan ske måste effekterna av höjningen snabbt bromsas. Regeringens 25 miljoner till investeringsstöd för så kallade gröna biografier har ingen effekt alls. De pengarna är helt felriktade. Från Centerpartiets sida vill vi i stället använda denna resurs direkt till biograferna på landsbygden via kultursamverkansmodellen. Det är i kommunerna, på plats, som man ser effekten och förstår hur den kan lindras – inte hos Svenska Filminstitutet på Gärdet i Stockholm.

Herr talman! För oss i Centerpartiet är kultur något som ska vara tillgängligt för alla. Därför vill vi att de statliga kulturinstitutionerna ska sprida sin verksamhet i hela landet. Vi vill också utveckla samverkansmodellen för den regionala kulturen och då bland annat, vilket jag har tagit upp tidigare, inrätta ett system för ett nationellt kulturhuvudstadsår.

Även ett större stöd till samlingslokaler är viktigt, främst på landsbygden och i utanförskapsområden. Detta öppnar möjligheter för många att ta del av och delta i olika typer av kulturarrangemang.

Tillgång till bredband i hela landet är också en högst betydelsefull faktor för möjligheten att både ta del av och själv kunna skapa kultur var man än bor.

Effekterna av Centerpartiets politik blir att fler får tillgång till kultur. Detta bidrar till delaktighet och ett samhälle som håller ihop. Därtill ges bättre förutsättningar för en större kulturell mångfald och kreativitet.

Med detta, herr talman, vill jag hänvisa till Centerpartiets särskilda yttrande.

(Applåder)

Anf. 14 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Tack för inlägget, Per Lodenius! Jag instämmer i mycket av det du sa, inte minst om att satsa på kultur i hela landet.

Samtidigt är Centerpartiet det parti som tillsammans med Moderaterna står för de största nedskärningarna i förhållande till regeringens förslag. Vissa av de nedskärningar som Centerpartiet går fram med är av den art som man kunde förvänta sig: Centerpartiet vill inte satsa på Operan och Dramaten, höjda ersättningar till konstnärer och så vidare. Mer förbryllande tycker jag att det är att Centern, som säger sig vara ett parti för hela landet, inte vill anslå mer resurser till regionalkultur eller satsa på biblioteken i hela landet.

Som jag sa i mitt anförande lades en tiondel av biblioteksfilialerna runt om i landet ned under Alliansens regeringsår. Varför tycker inte Centern att det är viktigt att behålla de mindre biblioteken i landet?

Det område där Centern trots allt har högre ambitionsnivå än regeringen handlar om anslaget till samlingslokaler. Där är Centern ensam i Alliansen om att vilja tillföra resurser. Moderaterna och Kristdemokraterna ligger på samma nivå som regeringen, medan Liberalerna vill gå åt motsatt håll och föreslår en nedskärning med 30 miljoner kronor.

Min fråga är: Har ni inte försökt få med er allianskamraterna, eller försökte ni och misslyckades?

Anf. 15 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! Niclas Malmberg! Till att börja med är biblioteken en kommunal angelägenhet och verksamhet. Vi har bibliotekslagen, och där har vi den statliga styrningen.

Centerpartiet vill ge större generella bidrag till kommuner och lands-ting. Med detta vill vi visa att vi tror mer på kommunernas möjlighet att själva tolka och förstå vad som behövs ute i kommunerna och hur man ska bedriva sin biblioteksverksamhet där, så länge bibliotekslagen följs.

Det handlar om de lokala lösningarna. Det handlar om att bevara och kanske utveckla biblioteksfilialer. Det finns också andra sätt, såsom samarbete med föreningar och bokbussar. Där tror vi att kommunerna är bättre skickade än Miljöpartiet, som sitter på departementet här i Stockholm, att bestämma hur det ska se ut i kommunerna.

När det gäller budgeten är det Centerpartiets egen budget. Vi förhandlar inte med de andra partierna i Alliansen eller andra partier över huvud taget när vi jobbar fram vår budget. Sedan är vi överens om många olika delar, men budgeten är Centerpartiets egen. Den frågan är klar.

En fundering är i stället varför Miljöpartiet vill gå in och styra när det är kommunala verksamheter som det handlar om. Biblioteken, kulturskolan och folkbildningen – där vill man gå in och tala om exakt vad de ska göra. Inom kulturverksamhet säger man att de ska göra så här och så här för att få bidrag, i stället för att låta föreningarna och aktörerna, som finns ute på plats, själva se hur de ska kunna använda dem.

Vad är det för fara med att låta folkbildningen själv, utifrån målen, ta fram vad man ska ha i sin verksamhet?

Anf. 16 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Per Lodenius inte tycker att biblioteksnedläggningarna har varit så allvarliga att vi från statens håll ska anslå särskilda resurser utpekade till området.

De resurser som regeringen nu tillför kommunerna vad gäller biblioteken och musik- och kulturskolan handlar inte om att vi går in och styr verksamheten som sådan, utan vi stöttar ekonomiskt. Det är kommunerna själva som bestämmer hur resurserna ska användas.

Per Lodenius säger att det finns en del samsyn mellan allianspartierna inom kulturpolitiken. I en sak har man samsyn, och det handlar om de anslagsposter där man vill gå fram med nedskärningar. Där är man överens. Det finns inte en enda anslagspost där de fyra allianspartierna hittar varandra och vill gå fram med en gemensam satsning. Det finns inte en enda anslagspost där man ser att det finns ett behov som man gemensamt vill ta ansvar för.

Jag är orolig för att det är detta som kommer att fortsätta att prägla allianspolitiken – den minsta gemensamma nämnaren där man blockerar varandras satsningar i stället för att se de satsningar som respektive parti vill gå fram med.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har ett samarbete inom kulturpolitiken där vi bejakar varandras intressen. Om ett parti har uppmärksammat ett område och ser att något behöver göras blockerar inte de andra partierna detta. Inom allianspartierna är det precis tvärtom: Det är den som vill minst som sätter agendan.

Prot. 2017/18:42
4 december

-----
*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 17 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! Det kanske är så att Socialdemokraterna har backat från ansvaret när det gäller kulturpolitiken, för jag tror inte att man egentligen ställer upp på att propositioner läggs fram som sedan kanske får sju tillkännagivanden, som kulturarvspropositionen, där Miljöpartiet till och med hade fler reservationer än allianspartierna när den lades fram. Detta tycker jag visar ganska tydligt att man inte har någon riktig förankring för sin kulturpolitik.

Detsamma gäller exempelvis filmpolitiken, där Svenska Filminstitutet nu till och med går ut och kritiserar regeringen för att man inte har svarat på flera tillkännagivanden. Så skulle det kunna tolkas. De pratar om bland annat momssänkning och hur råden fungerar.

Jag tror alltså inte att det alltid fungerar så bra i regeringen heller, sett till hur förslagen kommer fram och vad som händer där.

Anf. 18 VASILIKI TSOUPLAKI (V):

Herr talman! Bakom ett så torrt namn som utgiftsområde 17 döljer sig faktiskt en stor del av människans uttrycksätt. Genom att måla, spela teater, skriva, spela musik eller dansa kan vi visa glädje, sorg och alla känslor däremellan.

Genom att vara just något som skapas djupt inom oss blir konsten allmänsklig. Den kan förstås över språkgränser och nationsgränser. Den har förmågan att inkludera och skapa gemenskap, men också väcka frågor, vara obekvämt och bana väg för något nytt. I ett skede när vi ser ökade motsättningar i världen blir kulturen allt viktigare.

Inom utgiftsområdet finns också stöd till bildning i många olika former. Våra kulturinstitutioner, museer, bibliotek, arkiv, folkhögskolor och förstas alla studieförbund bidrar alla på olika sätt till att alla i hela landet får möjlighet att fördjupa sina kunskaper, sin förståelse för historien, sig själva, sin omvärld och i förlängningen också kunna formulera tankar om sin framtid.

I ett läge när ohälsan ökar inom många grupper, allt fler barn och unga känner sig stressade och vardagen i mångt och mycket handlar om att ta sig från en punkt till en annan behöver vi kulturen, friluftslivet och idrotten som ett vattenhål, en plats för påfyllning av andra värden. För mig som vänsterpartist måste därför allt som ryms inom det vi debatterar i dag, utgiftsområde 17, ses som en avgörande del av välfärden.

Jag tycker att jag hör att flera av mina motdebattörer här i dag delar bilden av kulturens värde i människors liv, och därför tycker jag att det är både förvånande och ledsamt att något som är så viktigt inte ska få kosta mer. Jag hade nog väntat mig att de olika budgetmotionerna skulle visa att man vill göra lite olika satsningar, men att det skulle skilja så mycket i kronor och ören kommer lite som en chock för mig som är ny i kulturutskottet.

Det skiljer 1,2 miljarder mellan det förslag som vi i Vänsterpartiet har enats om med regeringen och det förslag som Moderaterna förespråkar. Det oppositionsparti som har den generösaste budgeten ligger över 500 miljoner lägre.

Om man inte tycker sig ha råd med satsningar ens nu när ekonomin går på högvarv är det för mig ett tecken på att kultur, idrott och folkbildningsfrågor inte står särskilt högt på agendan hos de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna, även om representanterna just i kulturutskottet är engagerade.

För Vänsterpartiet är dessa frågor en viktig del av välfärden, och vi är mycket nöjda med den utveckling av kulturbudgeten som har skett denna mandatperiod.

Herr talman! Jag skulle vilja lyfta upp några av de satsningar som föreslås i det liggande budgetförslaget. Under mina år som kommunpolitiker har jag fått se vilken skillnad tillgång till bibliotek kan innebära för barn och unga. Bibliotekarier kan inspirera till ökat läsande, och boksamtal tränar analysförmågan. Detta ger barnen glädje, och de kan sedan skriva egna berättelser att läsa upp för klassen.

I arbetet för att få fler att ta del av den skatt som litteraturen är spelar biblioteken en central roll. Därför är jag så glad att det i förslaget till budget för 2018 finns med en bibliotekssatsning på 250 miljoner.

Bakom pärmarna öppnar sig det okända, berättelser med makt att få dig förflyttad till en annan tid eller till en annan värld, en möjlighet att fly från din egen vardag. Kanske kommer du tillbaka från fantasin med nya insikter.

Fantasi och kreativitet går förstås som en röd tråd genom den del av budgeten som debatteras här i dag. Tidigare år har medel tillförts de kommunala kulturskolorna, vilket vi har hört här tidigare, för att ge barn möjlighet att ta del av den givande verksamheten. Inför kommande år finns en satsning på att få fler pedagoger på plats genom olika utbildningsinsatser. Det handlar om helt nya utbildningar men också om utökningar av platser på befintliga kurser. Dessutom finns ett nytt anslag för att inrätta ett nationellt kulturskolecentrum. Jag tycker att det känns mycket positivt att kunna få till ett nationellt stöd till kulturskolorna för att bidra till uppföljning och utveckling.

Men för att vi ska få fler att vilja jobba inom kultursektorn behöver vi från politiskt håll ha fokus på arbetsvillkoren. Vänsterpartiet har länge drivit på för att stärka villkoren för de professionellt verksamma kulturskaparna. Kanske behöver kommun och landsting samarbeta så att musikerna i symfoniorkestern eller skådespelarna på den regionala teatern kan kombinera sina tjänster med undervisning för att få till heltidstjänster. På statlig nivå behöver vi se till att trygghetssystemen fungerar för den som frilansar och kombinerar eget företagande med projektanställningar eller säsongarbete. Vi måste också se till att tillföra medel och ha stabila avtal som ger möjlighet till rimlig ersättning för det som kulturarbetarna skapar.

I tidigare budgetar som Vänsterpartiet och regeringen har enats om har biblioteksersättningen höjts för att ge bättre villkor för författare. Vi har också kämpat för att de så kallade MU-avtalen ska ge konstnärer en rimlig ersättning vid utställningar och att detta ska efterlevas. Inför 2018 förstärks satsningen ytterligare med 60 miljoner till ersättningar och bidrag till kulturskapare inom en rad olika områden.

Herr talman! I morse rapporterade *Ekot* om att vi har den lägsta ungdomsarbetslösheten på tio år. Det känns mycket bra. Samtidigt ökar skillnaderna mellan de unga som har avslutat en gymnasieutbildning och de som inte har gjort det. Mycket görs förstås på kommunal nivå för att fler ska få fullständiga betyg, men för många passar inte den pedagogik och det snabba tempo som krävs för heltidsstudier inom komvux. För dem kan en utbildning inom folkhögskolan vara lösningen.

Folkhögskolan i Sverige har en lång tradition av att vara ett starkt komplement och alternativ till det ordinarie utbildningssystemet. Den utmanar det dominerande nyttoperspektivet på utbildning genom att fokusera på kunskaper och färdigheter som vägar för en människa att växa och utvecklas. Folkhögskolans styrka ligger i dess frihet att utforma sina kurser utifrån deltagarnas behov och att kunna anpassa sig till de förutsättningar som råder på de orter där folkhögskolan verkar.

Sett i ljuset av det stora antalet elever som inte fullgör grundskola och gymnasium är det glädjande att vi har kunnat enas om att folkhögskolan kan spela en viktig roll för ungas möjligheter till ökad bildning, inträde på arbetsmarknaden och högre studier. För 2018 är utökningen på hela 380 miljoner, vilket motsvarar 5 000 platser på allmän och särskild kurs. Sammanlagt kommer därmed 8 000 nya platser att ha tillförts innan mandatperioden är slut, vilket jag som vänsterpartist är mycket stolt över.

Till sist vill jag säga några ord om idrottens och idrottarnas villkor. Precis som jag tidigare har lyft fram hur Vänsterpartiet vill att alla ska kunna ta del av kultur och folkbildning ser vi värdet i att alla ska kunna delta i idrottsammanhang. I dag är det tyvärr så att det är barn och unga från resursstarka hem som i störst utsträckning deltar i föreningslivet. Barn från ekonomiskt utsatta familjer och barn med funktionsnedsättningar står i högre grad utanför. Då ser vi att det krävs både nya arbetssätt och lägre avgifter för att på allvar kunna säga att landets idrottsföreningar är öppna för alla.

För att kunna locka alla barn och unga måste man också se vilka andra strukturer som utestänger, utöver de ekonomiska. Hur ser det ut med representationen i styrelserna? Hur ser det ut med fördelningen av bidrag? Och hur är det med värdegrunden på plan, läktare och i omklädningsrum? Hur är det med det rasistiska eller homofobiska språkbruket?

För någon vecka sedan fick vi information om det arbete som bedrivs inom Riksidrottsförbundet kring normer, och det känns mycket lovande. I kombination med den rejäla ekonomiska förstärkningen som gjorts de senaste åren är förutsättningarna nu goda för att vi ska kunna få ett idrottsliv med plats för alla inom en snar framtid.

Jag vill avslutningsvis yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och till reservationerna 2 och 3 från S, V och MP.
(Applåder)

Anf. 19 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Utgiftsområde 17 innehåller många delar. Föregående talare har berört många av de områden som utgiftsområdet innehåller. Jag ska göra som en del talare tidigare gjort, nämligen hålla mig i huvudfåran när det gäller kulturpolitiken. Det innebär inte på något vis att vare sig jag eller Liberalerna nedprioriterar folkbildnings-, ungdoms-, medie-, idrotts-, spel- eller trossamfundspolitiken på något sätt – tvärtom.

Herr talman! Kulturen är intellektets infrastruktur. Det har jag påpekat i tre år vid denna tidpunkt varje år, och jag kommer att fortsätta göra det. Det är ett klassiskt liberalt uppdrag att stärka individens förmåga att ta makt över sitt eget liv. Kulturen i dess olika uttrycksformer innebär att man lär känna sig själv, andra och samhället. Därför är kultur en demokratisk rättighet och en kärna i demokratin. Men det är också en demokratisk möjlighet. Det räcker inte att veta var man kan hitta information. Man måste också ha kunskap som gör att man kan orientera sig i en värld fylld av påståenden. Det är någonting som faktiskt aktualiseras nästan varje dag i debatten just nu i vår tid.

Som liberal skulle jag faktiskt kunna beundra regeringens förslag till kulturbudget. Den är relativt sett stor. Det är mycket stora utgiftsökningar på området. Det är satsningar. Men räcker det, herr talman, att konstatera vad som står på sista raden i budgetkolumnerna?

Herr talman! Kvalitet är nyckelordet i Liberalernas kulturpolitik. Principen om armlängds avstånd ska gälla, det vill säga att det är kulturskapare och experter som fattar de konstnärliga besluten och de beslut som konsten faktiskt är beroende av och inte politiker. Det är här, herr talman, som regeringens budgetförslag blir problematiskt. Jag kan faktiskt inte påminna mig att vi tidigare har sett så korta armar, så många små och smala stuprör som alla pengar hålls ned i och fördelas i. Det balanserar så nära att regeringen gör direktbeställningar på vilken kulturform som ska utföras av vem, när, var och hur som man faktiskt kan komma.

Kulturpolitiken ska värna kulturens eget värde gentemot rena nyttoändamål. Offentliga bidrag och anslag ska driva kvalitet, tillgänglighet och tillgång – inget annat. Kulturen är inget integrationsprojekt, ingen arbetsmarknadspolitisk åtgärd eller åtgärd för sammanhållning av det ena eller det andra. Givetvis kan det faktiskt vara så att den blir det, men den är inte enbart det och inte som enda syfte.

Kulturpolitiken ska slå vakt om såväl bredd som spets. Liberalerna vill att de erbjudna kulturupplevelserna ska vara av högsta kvalitet och vill även stimulera enskilda människor till eget deltagande och skapande av kulturaktiviteter i hela landet. I detta har kultursamverkansmodellen en central roll och en nyckelroll. Det vi ser i majoritetens budgetförslag är många små och smala rör, där pengarna portioneras ut och i alltför stor utsträckning leder till Stockholms innerstad och till våra stora städers förorter.

Herr talman! Vi vet och vill annorlunda. Staten vet inte alltid bäst var pengar gör bäst nytta eller vilka målformuleringar som gör bäst nytta. Det vet man på lokal och regional nivå. Statlig kulturpolitik behöver minska i sitt styrande och öka i sitt tillåtande förhållningssätt.

När samverkansmodellen infördes tillfördes inte vidare mycket extra statliga medel, och den del som i praktiken fördelas till regionerna har heller inte ökat i samma takt som den regionala finansieringen. Detta har bidragit till att det varit svårt att uppnå någon direkt förnyelse av kulturpolitiken, vilket var ett av syftena med samverkansmodellen. Det är därför vi från Liberalernas sida avsätter 100 miljoner kronor mer än regeringen för att förstärka kultursamverkansmodellen och faktiskt sätta kraft bakom orden.

Herr talman! Läsning och litteratur bör ha hög prioritet i kultur- och bildningspolitiken. Det handlar om demokrati, och det handlar om jämställdhet och jämlikhet. Ytterst handlar det om bildning. Sverige har en tradition av hög läskunnighet och ett stort intresse för den goda berättelsen, men det finns som sagt stora klyftor i läsvanorna. Dessa klyftor får effekt på skolresultat och på samhällsdeltagande och därmed på den enskildes egenmakt. Det är därför bibliotekens roll är så otroligt central för att stärka läsningens och litteraturens ställning, och den kan inte överskattas.

Vi gör därför en riktad förstärkning av anslagen för att möjliggöra ökade inköp av litteratur till såväl folkbibliotek som skolbibliotek. Anslaget ska också kunna användas till trygghetsåtgärder på de bibliotek som har problem med ordningsstörningar, hot och ibland till och med öppet våld, herr talman. Biblioteken ska vara den frizon för läsning de faktiskt är tänkta som.

Avslutningsvis, herr talman: Riksdagen har genom rambeslut avvisat Liberalernas förslag till inkomstberäkning eller fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige en annan väg än den vi i Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i kunskap, kulturmångfald och försvarsförmåga. Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet.

Därför väljer vi liberaler att inte delta i beslutet om fördelningen till anslaget inom utgiftsområde 17 enligt punkt 1. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag i dess helhet.

(Applåder)

Anf. 20 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Under den mest intensiva perioden och hetaste debatten när det gäller filmfrågan var Liberalerna en av de största motståndarna och skarpt kritiska till regeringens omläggning av filmpolitiken mot en statlig filmpolitik. Numera ställer man sig bakom regeringens filmpolitik anslagsmässigt samtidigt som man i budgettexten opponerar sig mot regeringens politik på området.

Detta skapar så att säga viss grund för förbryllelse och huvudvärk. Det är lite märkligt eftersom vi med Liberalernas budget inte bara skulle få regeringens filmpolitik utan också en filmpolitik som Liberalerna själva har kritiserat skarpt tidigare. Min fråga är därför vilket bud det är som gäller från Liberalerna i filmfrågan.

Anf. 21 BENGT ELIASSON (L) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Aron Emilsson! Självklart är vi starkt kritiska till den nu införda filmpolitiken.

Ett genomförande av en ny filmpolitik så som vi vill se den – med ett modernt filmavtal där branschens parter faktiskt har möjlighet att sitta ned och tala med varandra och komma överens, och där man får del av de intäkter som alla spelare på hela den filmpolitiska arenan kan bidra med – tar ganska lång tid. Då får vi leva med det förslag som finns. Ibland får man bestämma sig för att lagt kort ligger, och under den tid det tar för en ny regering att införa en ny filmpolitik kommer vi att få leva med den gamla.

Det innebär inte på något sätt att vi accepterar eller kommer att fortsätta genomföra denna politik efter ett regeringsskifte i september nästa år.

Anf. 22 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Samtidigt var något av de tillkännagivanden vi i oppositionen gemensamt kom överens om och riktade mot regeringen att vi vill tillsätta en ny genomgripande, helhetsöverseende utredning. Bengt Eliasson nämner att det kan ta lång tid att komma på plats med den gamla formens struktur, eller en liknande, för filmområdet – halvstatlig och med branschen medverkande.

Samtidigt finns just de mekanismerna och den infrastrukturen egentligen redan på plats sedan tidigare. Det krävs inga långa tidsramar och finns inga stora svårigheter när det gäller att nå tillbaka till den gamla sortens strukturer. Det är beprövade system som bevisat sitt värde genom sin existens och den beprövade erfarenhet som samlats där. Det skulle alltså förmodligen gå ganska smidigt att återgå till det.

När man köper regeringens sätt att formulera detta i budgeten säger man alltså ändå indirekt ja till den omläggning som har gjorts. Vissa av allianspartierna drar ju inte samma slutsats som Liberalerna utan vill gå tillbaka till den gamla strukturen.

Jag har en annan fråga som Bengt Eliasson gärna får svara på, och det gäller det lika tomma beskedet rörande Sveriges kulturmiljöer. Man drar ned på bidraget till kulturfastigheter med 25 miljoner kronor. Det gäller inte minst Statens fastighetsverk, som under åren har larmat om vad som händer när man fick halva budgeten bortskuren av regeringen. Våra gemensamma bebyggelsemiljöer runt om i landet bokstavligen talat förfaller, förvanskas, förfulas och vittrar sönder.

Här krävs det en nationell strategi och ett handslag, inte bara för dessa kulturmiljöer utan också för Sveriges största kulturarv – samlade kyrkomiljöer. Där har jag inte heller hört några besked från Liberalerna om vad partiet avser att göra när ropen kommer om att man står och väljer mellan social själavård eller vård av våra gemensamma historiska kulturmiljöer.

Anf. 23 BENGT ELIASSON (L) replik:

Herr talman! Jag tackar återigen för frågorna, Aron Emilsson.

När det gäller den filmpolitiska delen är det så att vi står för vår budget. Liberalerna lägger fram en fristående budget som står alldeles för sig själv. Vi menar att det med en ny utredning för att ge ett avstamp till en ny filmpolitik kommer att ta minst två år innan politiken är på plats, inklusive utredningstid och samtal med alla parter. Det handlar om att faktiskt ta fram ett skarpt förslag som håller under mycket lång tid och där alla parter kan vara eniga.

Därför menar vi att man måste vara så ärlig i sin budgethantering att man säger att det finns någonting under den tiden det sker. Det innebär inte att man är nöjd med det som finns just nu.

När det gäller Statens fastighetsverk med flera kulturmiljöfrågor kan jag hålla med Aron Emilsson om att det är väldigt viktiga frågor. Det är något vi måste hantera på lång sikt. Samtidigt är det så att Svenska kyrkan är skild från staten, och Svenska kyrkan har ett ansvar för de kyrkoantikvariska byggnader med mera som man faktiskt äger. Man måste uppfylla

de krav samhället ställer på att byggnaderna i kulturhistoriskt avseende ska hållas i ordning och i gott skick.

Det innebär också att staten kan behöva gå in den dagen kyrkan faktiskt avsäger sig fastigheterna till något annat ändamål, men som det är i dag är det äganderätten som gäller för samtliga fastigheter i landet. Om det sedan gäller kyrkobyggnader eller andra kulturhistoriska värden som är privat ägda eller ägda av någon annan spelar inte så stor roll i det här sammanhanget när det gäller finansiering. Vad vi gör är att ta ansvar för det som är statens ägodelar än så länge.

Anf. 24 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Den 7 april i år körde en lastbil i hög fart in på Drottninggatan, inte långt härifrån, och mejade ned ett stort antal personer. Flera personer dog, och andra skadades allvarligt.

Jag var där någon dag efteråt och upplevde reaktionen på terrorn. Folket svarade med ett blomsterhav. Hela Sergeltrappan var som en blomsterprakt. Jag såg en polisbil som var täckt av blommor. Jag såg ett plakat fullt med post-it-lappar med olika budskap om kärlek.

Men det fanns också en påtaglig värme mellan människorna – en respekt för varandra. Det var inga vassa armbågar utan varmt och vänligt. Jag tänkte: Så här skulle det alltid vara.

I vårt samhälle finns ett stort inslag av personer som gör stora ideella insatser och är bärare av medmänsklig värme och generositet. De är mina hjältar. De hörs och syns inte så mycket men ger sig hän i tjänst för andra. De ger mer än de tar emot. De tröttnar inte på att göra gott. De befinner sig i civilsamhället, vilket är en del av det vi tar upp i dagens kulturdebatt.

Du och jag är dem tack skyldiga, för det är till stor del deras insatser som gör vår tillvaro uthärdlig. De kallas ibland ”de stilla i landet”. Jag kallar dem ”barn av saligheten”, och jag tycker att de är värda en egen sång.

Jag har mött så många vackra människor
med barmhärtigheten i sin famn
som inte pekar finger åt dom svaga
men möter med en utsträckt hand.
I en tid när mörka krafter råder,
har dom kraft att stå emot.
När egoismen bygger murar
dom tappar inte mod.
Jag har mött så många vackra människor,
barn av saligheten.

Jag har mött så många varma människor
i en ofta hård och kylig värld.
Det är dom som skapar fred omkring sig
en ljus och vänlig atmosfär.
Dom ger sig hän i tjänst för andra,
utan vinst för egen del
och dom visar oss andra vägen
hur man blir sann och hel.
Jag har mött så många varma människor,
dom är barn av saligheten.

Prot. 2017/18:42

4 december

-----

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Prot. 2017/18:42
4 december

-----

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Jag har mött så många tappra människor
som har visat handlingskraft och mod.
När terrorn sprider skräck och rädsla
dom hjälper oss att våga tro
att kärleken den binder samman
och segrar över hat.
Och folket väljer sida
med ett blomsterhav.
Jag har mött så många tappra människor
barn av saligheten
dom är barn av saligheten.

(Applåder)

Herr talman! Innan jag valdes in till Sveriges riksdag var jag under tio år anställd i en hjälporganisation i Göteborg som arbetade med personer som levde i hemlöshet eller missbruk eller hade psykiatrisk problematik.

Där mötte jag volontärer som gjorde stora frivilliga insatser. Ett vanligt uttryck var att mötas i ögonhöjd. Med det menas att vi har samma människovärde oavsett bakgrund och livssituation. Arbetet byggde till en del – till stor del, kanske jag ska säga – på finansiering från kommunen, men de enskilda gåvogivarna var naturligtvis en viktig del för att hålla verksamheten igång.

Det gåvoskatteavdrag som infördes under Kristdemokraternas tid i regeringen har genererat många miljoner till de organisationer som är godkända mottagare. I en rapport från riksdagens utredningstjänst uppger bland annat Cancerfonden att de tack vare gåvoskatteavdraget fått in 10,5 miljoner kronor mer under åren 2012–2014 än om avdraget inte funnits. Likaså uppger Unicef att de under samma period fått in minst 8 miljoner kronor extra tack vare avdraget. De uppger också att de under år 2015 tappade 1,6 miljoner kronor i intäkter på grund av att den nya regeringen inför året aviserade att avdragsrätten skulle tas bort.

I en tid när vi ser att oron i omvärlden och det mänskliga lidandet ökar skulle gåvoskatteavdraget kunna medverka till att de insamlade medlen kunde öka ännu mer. Men regeringen tog alltså bort avdragsrätten, som var en konkret och tydlig åtgärd som dessutom direkt kom många människor till del. Kristdemokraterna föreslår nu att avdraget återinförs.

Herr talman! Under de senaste åren har vi blivit smärtsamt medvetna om hur rekryteringen till IS och andra våldsbejakande extrema rörelser har pågått där unga svenskar befinner sig.

Därför föreslår Kristdemokraterna att Forum för levande historia ska få i uppdrag att informera om den våldsbejakande islamismens brott, vilket man inte gör i dag. På så sätt kan den kompetens som finns samlad där vad gäller att upplysa om nazismens illgärningar och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten också användas för att belysa den våldsbejakande islamismen. Till detta avsätter vi kristdemokrater 10 miljoner extra i budgeten.

Jag vill också ta upp det som just nu sker i vårt samhälle och över stora delar av världen. Metoo-rörelsen har genomsyrat bland annat stora delar av det svenska kulturlivet – hashtaggar som Tystnad tagning, Tyst dansa, Vi sjunger ut och När musiken tystnar är bara några exempel.

Vi här i riksdagen är överens om att det som händer är alldeles förfärligt. Vi måste lösa detta tillsammans.

Jag skulle vilja citera det som står i läroplanen för grundskolan. Nu handlar det som händer inte i första hand om ungdomar utan om vuxna som betar sig fruktansvärt illa, och jag tror inte att ministrars ord eller något riksdagsbeslut räcker för att ändra det här. Men om barn och ungdomar kan undervisas om grundläggande etiska värden tror jag att det finns en möjlighet att vi framöver kan få se ett mer jämlikt samhälle.

Läroplanen gäller alla typer av skolor – privata som kommunala, kristna som muslimska och så vidare. I första stycket i läroplanen står så här:

”Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.

I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.”

Detta är vad vi bygger vårt land på. Detta är grundläggande etiska värden där den sociala omtanken står i centrum. Det visar sig nu att dessa värden behöver återupprättas i vårt samhälle. Vi måste alla arbeta tillsammans för att det ska bli verklighet.

(Applåder)

Anf. 25 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP):

Herr talman! Det är hög tid för kulturpolitiken att sträcka på sig och ta den plats i samhällsdebatten som den förtjänar. Alldeles för ofta ser jag hur kulturen behandlas som en sorts trevligt tidsfördriv för några få, som ett helgpyssel för de närmast intresserade och som ett politikområde som nästan ska be om ursäkt för sin existens och som ständigt behöver motivera varför det ska finnas över huvud taget. Detta sker i stället för att vi diskuterar vad kulturpolitiken ska innehålla.

Nu är det dags för alla oss kulturpolitiker att göra upp med bristande självförtroende och raka i ryggen ersätta det med självsäkerhet och framtidstro. För att lyckas måste vi erkänna att pengar spelar roll i kulturpolitiken. Hur mycket pengar vi lägger på kulturen är helt avgörande för hur stark den kulturella bildningen ska vara, hur många som ska omfattas av den och vem som ska omfattas.

Den som vill ha mer kulturpolitik för fler måste också våga erkänna att den övertygelsen kommer att kosta pengar och att det är värt det, precis som att vi måste ha mer resurser i skolan för att skolresultaten ska förbättras eller fler poliser för att bättre kunna bekämpa brott.

Precis som inom de flesta andra områden i politiken är det i budgettallerna det avgörs om vackra ord är värt något alls. Tjusiga tal i principprogram är ett slöseri med papper eller lagringsutrymme om det inte följs upp med konkreta prioriteringar – prioriteringar i kronor och ören.

Herr talman! Den kulturbudget som vi debatterar här i dag är ett bevis för att vi i regeringen gör som vi säger. Vi har ersatt enstaka miljoner med miljarder. Vi har ersatt år av myrsteg med sjumilakliv. Vi har nu den största kulturbudgeten någonsin i vårt lands historia. Vi gör därmed den enskilt största höjningen av budgeten någonsin, både räknat i kronor och som andel.

Aldrig tidigare har mer pengar av statens samlade utgifter gått till kultur i vårt land. Under mandatperioden har kulturbudgeten ökat med 22 procent. Det är mer än ytterligare 1,5 miljarder kronor till kulturen – mer kultur till fler, helt enkelt. Vi gör investeringar i både den fria konsten och hela vårt samhälle, särskilt i en tid när auktoritära krafter åter sig in bland oss, in i vårt samhälle. Dessa krafter har insett att det är makten över berättelsen, inflytandet över tanken som, utöver det repressiva tvånget, utgör vägen till makt. Det är på denna arena alltmer av den politiska konflikten utspelar sig. Det är därför de auktoritära krafterna mobiliserar i kulturpolitiken, och de kan uppträda i många skepnader.

En gång i tiden var den auktoritära ordningen stark i socialistiska regimer. I dag ser vi hur den växer stark i nationalistiska och högerextrema kretsar. Målet för dagens auktoritära rörelser är det homogena samhället, där det inte finns utrymme för avvikelser eller egensinniga tankar, där den forcerade gemenskapen tränger ut pluralismen av röster, där ett myller av idéer och perspektiv inte är önskvärt. Jag tänker inte låta detta ske. Jag tänker göra allt jag kan för att släppa loss den kraft som finns i den fria konsten. Konst som inte är fri är meningslös.

Frihet betyder för mig att ingen politiker, oavsett hemvist, har rätt att diktera kulturens innehåll. Frihet betyder för mig att kulturen, konsten, inte ska göras beroende av olika politiska eller kommersiella intressen.

Herr talman! Regeringen investerar bland annat 115 nya miljoner i ett omfattande paket för den fria konsten. Det kommer att bidra till att musiker, konstnärer, författare och andra hårt arbetande kulturarbetare kan få ytterligare tid att fokusera på sitt konstnärskap. Utställare och arrangörer av scenkonst kommer i större utsträckning att ha möjlighet att upplåta scener och utställningshallar åt den fria konsten. Bokförlag och kulturtidskrifter får ökade möjligheter att syresätta det offentliga samtalet med nya kulturella och intellektuella perspektiv.

Friheten ökar ännu mer om den föregås av en stark bildning. Bildning ger intellektuell orientering, nya perspektiv och praktiska handlingsmöjligheter i vardagen. Ett annat ord för detta är frihet. Bildning och frihet hör ihop.

I budgetpropositionen finns därför sammanlagt 275 miljoner kronor extra per år avsatta till biblioteksverksamhet för att böcker och tidningar ska kunna komma närmre människor och bildningen därmed komma fler till del, för att biblioteken ska kunna vara bibliotek och inget annat.

Ett digitalt kompetenslyft, som kommer att genomföras av landets skickliga bibliotekarier, innebär att fler människor kommer att få stöd i hur man kan ta till vara digitaliseringens möjligheter.

Avgifterna för Riksarkivets data avskaffas, så att våra gemensamma data äntligen kan bli tillgängliga för alla.

Och för oss är det lika självklart att barn och unga ska kunna gå till kulturskolan som till fotbollsträningen. Därför fortsätter vi med satsningen på kulturskolan. Utöver stödet om 100 miljoner kronor per år inrättar vi ett nationellt kulturskolecentrum för kunskap och samverkan inom kulturskolan.

Vi tar också ett stort steg inom politiken för högskolan – ett kulturskolektiv som innebär nya utbildningsvägar till arbete i kulturskolan så att lärarförsörjningen kan säkras för framtiden.

En ytterligare stor insats för ungdomskulturen är att Unga Klara blir nationell scen för barn- och ungdomsteater.

Detta, herr talman, mina damer och herrar, ärade åhörare och riksdagsledamöter, är ett litet urval av Sveriges regerings historiskt stora satsningar på konst och kultur. Mer kultur till fler är för oss således inte bara en vacker formulering; det är en konkret verklighet som vi har byggt upp. (Applåder)

Anf. 26 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Först måste jag säga att jag beundrar och delar kulturministerns engagemang, och vi har båda ambitionen att höja kulturens, kulturpolitikens och kulturdebattens status.

Som väntat fick vi höra kulturministern berätta om den största budgeten i modern tid. Och för att citera kulturministern spelar pengar roll, och det är i tabellerna som det avgörs. Jag skulle vilja säga till kultur- och demokratiministern att det inte bara är i tabellerna utan kanske mer i årsredovisningen som det avgörs.

När det gäller de stora reformer som regeringen har genomfört kan vi konstatera att det inte alltid blev som man hade tänkt sig. Vi kan börja med den största reformen under mandatperioden, fri entré till statliga museer, 80 miljoner kronor. Detta skulle leda till att sänka trösklarna och nå nya grupper. Ja, det gick så där.

Tittar man på Myndigheten för kulturanalys visar det sig att det inte bidde några nya grupper. I stället blev det samma människor som gick över tröskeln gång efter gång. Det är inget fel i det, men det var inte riktigt det man ville uppnå.

De 100 miljoner kronorna till sänkta avgifter i Kulturskolan, en uppgörelse med Vänsterpartiet, skulle leda till i snitt 250 kronor per termin i lägre avgift. Blev det så? Nej, plötsligt skulle det räcka till alltifrån kvalitetsförstärkning till tillgänglighet.

Filmpolitiken ska vi inte ens tala om. Fortfarande finns det ingen på Kulturdepartementet som med trovärdighet kan visa att det faktiskt blev mer pengar till filmen, fast det var löftet.

Det enda jag vet är att landsortsbiograferna går på knäna och att varenda kotte nu ber ministern tänka om. De 25 miljoner kronorna i moms-kompensation ska nu gå till digitalisering i stället. Ett tag skulle det till och med leda till nya biografer.

På område efter område blir det något annat i efterhand. Det är inte i tabellerna vi kan läsa vad regeringen vill med sin kulturpolitik. Möjligen är det, i bästa fall, i årsredovisningen, men knappt där.

Herr talman! Jag betvivlar inte ministrernas ambitioner, men varför ska vi lita på regeringen denna gång?

Anf. 27 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Olof Lavesson för möjligheten till replik.

Det första som slår mig när jag läser Moderaternas budgetförslag är att det redan inledningsvis slås fast att regeringen satsar för mycket och att vi är på gränsen till oansvariga. Det är en intressant ingång. Låt mig knyta an till det min partikamrat sa tidigare: Har vi inget att satsa blir det fel; satsar vi mycket blir det fel.

Jag tror att vi alla måste dela synen att kulturen behöver investeringar om vi ska lyckas upprätthålla och utveckla vårt samhälle. Det behövs mer kultur till fler, och det kostar pengar. Då måste vi våga prioritera.

Läser man samtliga borgerliga partiers förslag slås man av att det är väldigt splittrat. Även om jag läser Moderaternas förslag och ser att det finns en idé och politik där som jag blir utmanad av och vill argumentera mot blir jag orolig för framtiden när det ser så olika ut.

Den självklara motfrågan till Olof Lavesson är därför: Hur ska ni få ihop detta? Ni har ju ingen linje. Det är en helt motsägelsefull politik.

Särskilt oroad blir jag när Sverigedemokraterna i talarstolen bekräftar det vi alla länge har misstänkt: att ni gemensamt kom överens om tillkännagivandena avseende filmpolitiken.

Det utvecklade samarbete som Olof Lavesson så många gånger har förnekat är alltså verklighet. Hur ska det då bli om mardrömmen blir verklighet och ni tar över makten?

Anf. 28 OLOF LAVESSON (M) replik:

Herr talman! Det är märkligt att jag ska behöva berätta för en demokratiminister att vi har åtta partier i Sveriges riksdag.

När ministrernas parti satt i opposition drev man inte samma politik som Socialdemokraterna, tvärtom. Det var så många skillnader att man knappt kunde räkna dem.

Alliansen har en gemensam ram och ryggrad. Men vi är fyra olika partier, och det är vi stolta över. Tillsammans bildar vi en helhet. Med det ytterligare parti som ministern nämnde finns det varken samarbete, dialog eller samtal – så att vi klargör det en gång för alla.

Ministern svarade inte på min fråga. Gång efter annan genomdriver man något och utlovar pengar och berättar vad de ska gå till. Men de hamnar inte där; det blir inte som man har sagt.

När det gäller filmen kommer det skrivelser till Kulturdepartementet om att allt har havererat beträffande dialog och samtal, men ministern svarar: Det löser man genom Filminstitutet. När det gäller museibesökarna framhärdar ministern i att det har lett till att nya grupper kommer, men det har det ju inte gjort. När det gäller kulturskolepengarna har det inte lett till sänkta avgifter. Det tillstod ministern själv, för i så fall skulle alla pengarna gå till Danderyd, Täby och andra rika Stockholmskommuner – och det var ju inte det man ville.

Nu kämpar landets bibliotek med hur man ska hantera 225 miljoner kronor. Det ska öka utbudet och tillgängligheten, säger ministern. Vad innebär det? Ska man börja reglera öppettider på samma sätt som man reglerar entréavgifter på museer?

Återigen: Det är ambitiöst och bra att kulturministern höjer budgeten. Jag tänker inte klaga över det, även om jag tycker att man gör det för mycket och på ett oansvarigt sätt i en turbulent tid. Jag förstår dock ambitionen. Men vad är meningen med att höja budgeten så mycket om man inte vet var pengarna hamnar? Om man går i fel riktning är det ingen bra idé att dubblera hastigheten. Det borde även kulturministern och regeringen fundera över.

Anf. 29 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH

KUHNKE (MP) replik:

Herr talman! Vi investerar i kultur i vårt land för att vi behöver mer kultur i vårt land. Det finns mängder av idéer och utredningar som visar på vad och hur man kan investera.

Kulturskolan är ett ypperligt exempel på detta. Vi tillsatte en utredning för att få svart på vitt det vi misstänkte och som många intresseorganisationer har visat: att det råder klasskillnader i vilka barn som får tillgång till kulturskolan. Samtidigt visste vi redan att vi kunde investera 100 miljoner kronor per år för att öka kvaliteten.

Vi var tydliga med att kvalitetsökningen kan vara sänkta avgifter för att fler ska få tillgång men att det också kan vara att köpa in fler instrument, att kompetensutveckla lärare och att funktionsvariationsanpassa lokalerna.

Allt detta faller nu ut, och det är en enorm succé. Jag åker land och rike runt och besöker kulturskolor, och det är en glädje att se vad de gör och hur detta ökar möjligheten för fler barn att ta del av kulturskolornas verksamhet.

Vi prioriterar att investera sammanlagt 275 miljoner kronor i folkbiblioteken. Det är en satsning som behövs mer än någonsin. Det kan inte ha undgått Olof Lavesson att alltför många bibliotek kämpar för att kunna vara bibliotek.

Vi har en fantastisk bibliotekslag, som arbetades fram under min företrädare. Men det är bara vackra ord på papper om vi inte investerar i att biblioteken kan leva upp till bibliotekslagen. Där står vackra ord om bildningsverksamhet och att demokratin ska stå i centrum, men på vissa håll får biblioteken kämpa för att de också fungerar som socialkontor.

Vi behöver verkligen investera i biblioteken. De 275 miljonerna lovdas av folkbiblioteken: Äntligen har Sverige en regering som ser att vi behöver mer. Därför tar regeringen detta ansvar.

(Applåder)

Anf. 30 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Jag ska ta upp en specifik fråga. Kulturministern säger att hon har rest runt och besökt kulturskolor och att det där var jubel och lovsång till kulturministern och det arbete som regeringen gör. På de kulturskolor som jag har besökt säger man att det finns en stor oro hos ledning och personal på kulturskolorna runt om i Sverige.

Det är framför allt två förslag av Kulturskoleutredningen som oroar. Det ena handlar om att musiken ska spelas på fritiden och inte under skoltid. Det andra är att eleverna ska spela i grupp och inte få individuell undervisning.

Låt mig ta ett exempel när det gäller det första förslaget. Två och en halv mil från centralorten Munkedal i Munkedals kommun ligger orten Hedekas. Nu har kommunen beslutat att all kulturskoleverksamhet ska ske utanför skoltid. Barnen har två och en halv mil hem med skolskjuts, och sedan ska de tillbaka till Munkedal för att spela på kulturskolan. Detta fungerar inte; man gör inte så.

Detta är bara en ort, men sett till hela Sverige är det många elever som inte kommer att få del av kulturskoleverksamheten om allt ska ligga på fritiden.

Kan ministern lugna kulturskolefolket runt om i landet?

Anf. 31 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP) replik:

Herr talman! Vi är här för att tala om kulturbudgeten. Men i stället för att tala om de enorma nedskärningar som Kristdemokraterna vill göra på svensk kultur väljer Roland Utbult att tala om ett förslag som en utredare har lagt fram och som inte är regeringens politik. Vi har ännu inte lagt fram Kulturskoleutredningens förslag. Roland Utbult talar alltså om något som inte är verklighet utan en idé från en utredare.

I stället borde vi tala om varför ni vill skära bort stödet till konstnärerna, ett stöd som vi prioriterar och investerar i. Ser inte Kristdemokraterna att vi behöver mer kultur till fler och att konstnärernas villkor är helt centrala för en levande kulturpolitik?

Vi borde också tala om att Kristdemokraterna vill slakta filmstödet. Ni vill dra ned det med otroliga 190 miljoner kronor.

Det vore en levande mardröm att ge er makten.

Jag vill gärna ha svar på hur ni tänker med er politik. Tala om budgeten i stället för att tala om en utredares förslag som inte ens är en del av verkligheten ännu.

Anf. 32 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Tack för svaret, kultur- och demokratiministern!

Jag hade hoppats att kulturministern skulle lugna kulturskolepersonalen och dem som är engagerade där runt om i landet, men det lugnet får de nu inte här. Jag trodde att ministern hade någon egen uppfattning i frågan. Men, okej, vi tar i stället detta med budgeten. Vi har en summa. Vi hörde här i tidigare replikskiftet med Olof Lavesson att det satsas enormt från ministern. Jag tycker att det är bra i vissa delar. Men med den summa man har gör man prioriteringar och bestämmer vad man vill satsa på.

Vi kristdemokrater satsar på och prioriterar en återupprättad välfärd, ett välfärdslofte. I dag växer köerna inom vården, äldreboendeplatser saknas och polisen lider av ledningsproblem. I stället för att göra 63 skatteköningar som regeringen genomför har vi ett budgetförslag där vi höjer anslagen kraftigt till sjukhusvård, primärvård och äldreomsorg. I stället för höjda skatter vill vi i stället sänka skatten på arbete och sparande. Det är det svar jag kan ge. Vi gör andra prioriteringar. Det handlar om medmänsklighet och värme.

Anf. 33 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP) replik:

Herr talman! Jag blir nästan mållös. Kristdemokraternas ledamot i kulturutskottet i Sveriges riksdag har uppenbarligen inte någon kulturpolitik. När Kristdemokraterna får chansen att lägga fram vilka satsningar de vill göra, eller försvara varför de vill dra ned på allt som regeringen vill investera i, börjar de tala om andra prioriteringar på andra politikområden. Det är väldigt tråkigt.
(Applåder)

Anf. 34 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att instämna med kulturministern om värdet av att kulturen ska sträcka på sig. Den har ett starkt egenvärde och många vackra instrumentella värden.

Sverigedemokraterna har konstant varit främst i kulturbudgeten. Nu rusar regeringen om, men den gör det, som nämnts, i fel riktning. Kulturministern talar i vaga termer om oro för att kulturen och konsten ska styras på olika sätt av andra politiska krafter än den egna. Samtidigt är det uppenbart att vi med Miljöpartiet på Kulturdepartementet och regeringens kulturpolitik har ett ideologiskt raster som vilar över många av våra kultur- och kunskapsinstitutioner.

Kulturlivet är inte fritt med den här regeringen. Vi kan se det inom museisektorn. Vi ser det inom biblioteken och kulturskolan, som alldeles nyligen nämndes här. Allt ska styras utifrån mer eller mindre villkorade, ideologiskt motiverade och baserade uppdrag från regeringen. Det kan handla om alltifrån att man öppnar för en godtycklig gallring inom museisektorn till politiserade uppdrag om integration och genusanalys.

Det kan handla om att de aspekterna går före möjlighet till historisk forskning och kompetens om artefakter, föremål och berättelser som ska visas. Det hör vi även från museisektorn själv. Det handlar inom kulturskolan om att man på lokal nivå upplever att en statlig utredning redan lagt grunden för den nya verksamhet den ska bedriva mot grupp och cirkus och mindre av enskild undervisning. Det handlar inom biblioteken om mer av integration, språkkaféer och mötesplatser än att motivera och förstå språkets och litteraturens värde i sig.

Min fråga till kulturministern är: Ser man inte bjälken i det egna ögat på Kulturdepartementet?

Anf. 35 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNKE (MP) replik:

Herr talman! Först vill jag understryka det absurda i att diskutera politik över huvud taget med Sverigedemokraterna när det så tydligt inte finns en budget som bär. Det är en orealistisk finansiering. Det blir väldigt svårt att diskutera kulturbudgetens eller olika politikområdets olika delar när det är ett lapptäcke av finansiering som inte håller ihop i sömmarna, men jag ger det ändå en chans.

Jag vill verkligen lyfta fram friheten och vikten av att säkerställa att kulturpolitiken står fri från politisk klåfingrighet. Det är just därför som kulturarvspropositionen – som jag lade väldigt mycket tid på under förra året, arbetade fram och lade fram för Sveriges riksdag och som riksdagen har antagit – bland annat innehåller en museilag.

Det är en museilag som skriver fram våra museer som institutioner bärande på kunskap, där vetenskapliga metoder ska råda och där experterna tillskrivs makten att göra bedömningar. Politiker, som Aron Emilsson, ska inte vara de som bestämmer vad som sparas eller utvecklas eller vad man ska göra med något.

Jag skulle aldrig lagt så oerhört mycket kraft på att arbeta fram en kulturavsproposition, en kulturavspolitik för vårt land och en museilag som klipper banden mellan politiker och våra kulturinstitutioner om jag inte på allvar såg riskerna med de tider vi lever i och ville göra allt för att i möjligaste mån skydda vårt kulturarv.

Anf. 36 ARON EMILSSON (SD) replik:

Herr talman! Det är väldigt tydligt från kulturvärlden i stort och inom museisektorn, liksom från flertalet av oppositionspartierna, att expertkunskap, den historiska kunskapen, empiri och forskningsmöjligheterna är nedprioriterade med regeringens museilag, kulturavspropositionen och det allmänna synsättet på museivärlden. Politiskt motiverade villkor och uppdrag blir bärande och de viktigaste. Det är uppenbart, och det har också många inom museisektorn vittnat om. Det är ingenting som Sverigedemokraterna hittar på.

Sedan kan det vara intressant att notera att vår motion på utgiftsområdet och vår budget bygger på en ambitiös omvärldsanalys och en identifiering av var behoven är som störst. Det gäller till exempel bidrag till kulturfastigheter, etablerandet av en av modern tids största kulturreformer som kulturlotsar eller en rejäl förstärkning genom Sverigesamlingen i form av ett kulturarvs-ROT-avdrag, en kulturarvsfond och andra delar som civilsamhället ropar efter. Där svarar regeringen ingenting.

Sedan när det gäller kulturavspropositionen i stort så håller jag med om att politiker inte ska styra hur kulturarvet sparas, förmedlas, berättas, värnas, vårdas och underhålls. Men det är precis det regeringen gör genom sin kulturavsproposition. Det sker inom område efter område. Det är inom museisektorn, inom biblioteken och kulturskolan. Där har man redan från lokal nivå upplevt att det är staten som har börjat styra detta och inte längre de på kommunal nivå. Det måste man ändå ha ett svar på från Kulturdepartementets sida.

Jag kan bara notera att man knappt med något ord nämner vårt största samlade kulturarv i form av kyrkan. Den står i dag på många orter inför att välja att prioritera vården och underhållet av det kyrkliga kulturarvet eller social själavård eller liknande. Det bygger på vilka resurser vi satsar här ifrån statlig nivå. Kyrkan har ansvaret, men det täcks bara till ungefär från en fjärdedel till en tredjedel av den kyrkoantikvariska ersättningen. Resten betalar den själv. Vad säger regeringen om det?

Anf. 37 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP) replik:

Herr talman! Regeringen satsar på kulturmiljövården i den budget som vi nu lägger fram. Vi gör det som ett led i att vi nu lagt fram en kulturavspolitik och att Sverige för första gången har en kulturavspolitik. Den är ambitiös, och vi gör investeringar som behövs.

Som kulturminister vill jag ta tillfället i akt och – inte minst med anledning av att jag har ett särskilt politiskt ansvar för våra fria medier – markera mot den fientlighet som Sverigedemokraterna på sitt väldigt tydliga sätt ger uttryck för mot journalistiken.

Den fria journalistiken är en hörnsten i vår demokrati. Den ska kunna granska makthavare som jag. Journalistiken visar gång på gång hur den avslöjar missförhållanden och maktmissbruk. Jag är djupt oroad över den kampanj som Sverigedemokraterna bedriver där de så tydligt målar upp journalistiken och de fria medierna som fiender.

Jag tror att vi alla måste förstå allvaret i denna kraft som på olika sätt försöker bryta ned vår demokrati.

(Applåder)

Anf. 38 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S):

Herr talman! I mars 2016 skrev den amerikansk-polska journalisten Anne Applebaum en mycket omtalad text: *Is this the end of the West as we know it?* Lite förenklat handlade tesen som Anne Applebaum drev om att våra västerländska samhällen och våra rättsordningar som vi har lärt känna dem stod inför tre val som skulle kunna komma att förändra rådande världsordning i grunden. Så här drygt ett och ett halvt år senare kan vi konstatera att Anne Applebaum fick rätt i två av sina förutsägelser. Det blev inte en ultranationalistisk vinst i det franska presidentvalet. Men både brexit och det amerikanska presidentvalet slutade på det sätt som Anne Applebaum beskrev.

Det är svårt att säga vad som ligger bakom att så omvälvande förändringar kan få grogrund på så kort tid. Man kan säkert konstatera att framväxten av politiska rörelser som brexit, alternativhögern i USA och nationalistiska krafter i Europa har skett i en jordmån av växande ojämlikhet och en oförmåga att hantera globaliseringens förlorare. Men de har även gjorts möjliga på grund av ökande bildningsklyftor. I kölvattnet av dessa ökande bildningsklyftor ser vi närmast en flodvåg av alternativa fakta, filterbubblor och hårt vinklade framställningar av verkligheten

Herr talman! I en sådan tid menar jag att folkbildningen är viktigare än någonsin. Jag vill därför ägna mitt anförande åt att lyfta fram regeringens stora satsningar på folkbildning i budgeten för 2018.

Ända sedan de första sockenbiblioteken och ända sedan de första folkhögskolorna såg dagens ljus i mitten av 1800-talet har folkbildningen brutit mark för demokratins framväxt och frigörelsen av människan. Folkbildningen har slutit bildningsklyftor och möjliggjort för generationer av människor att bli politiker och ta plats i våra folkvalda församlingar. Folkbildningen har knutit ihop landet och sett till att det har funnits starka utbildningsmiljöer och starka bildningsmiljöer långt bortom universitetens och storstädernas räckvidd. Med sin kritiskt prövande strävan efter kunskap och bildning har folkbildningen alltid varit en viktig motvikt mot de ytliga idéströmningar som försöker måla världen i antingen svart eller vitt.

Och i dag, när auktoritära krafter över hela Europa och hela världen återigen vädrar morgonluft, är den kampen viktigare än på mycket länge. Men folkbildningen bidrar också i arbetet med andra viktiga frågor. En sådan fråga är hur fler ska kunna få jobb på den svenska arbetsmarknaden.

Herr talman! Sedan regeringen tillträdde har arbetslösheten sjunkit, och i Sverige har vi nu den högsta sysselsättningsgrad som Eurostat någonsin har uppmätt i ett EU-land. När det gäller sysselsättningen för unga får vi gå tillbaka till 1992, innan vi hade 500 procents ränta, för att hitta lika fina sysselsättningssiffror. Mer än 200 000 fler människor har i dag ett jobb att gå till jämfört med när regeringen tillträdde.

Det går alltså bra för Sverige. Men det går inte lika bra för alla människor. För personer som är födda i Sverige och har en fullständig gymnasieutbildning eller ännu högre i sitt cv är det i dag ganska enkelt att få ett jobb. Men för personer med lägre utbildning – personer som saknar en fullständig gymnasieexamen – är arbetsmarknaden betydligt tuffare.

Utbildningsklyftorna skär rakt igenom samhället. Det gäller inte bara på arbetsmarknaden, utan det gäller också socialt, hälsomässigt och politiskt. Det kan handla om återstående livslängd för en 30-årig man; den är dramatiskt annorlunda beroende på om mannen är högutbildad eller lågutbildad. Det kan röra sig om hälsa. Det kan röra sig om tillit till och förtroende för våra samhällsinstitutioner och demokratin själv. Bildningsklyftorna skär rakt igenom vårt samhälle. När man gräver djupt i statistiken är det ofta en sak man kommer fram till: betydelsen av en fullgjord gymnasieutbildning.

Herr talman! Folkbildningen gör betydelsefulla insatser på alla dessa områden. När jag är ute och besöker någon av våra många folkhögskolor runt om i landet möter jag ofta kursdeltagare, inte sällan på allmän kurs, som säger att de har försökt och försökt i den vanliga gymnasieskolan men att det inte har fungerat. När de börjar folkhögskolan känner de att de har hittat hem. Här får de träna på att lyckas i stället för att, som tidigare, träna på att misslyckas och misslyckas om och om igen. Här får de den trygga miljö och den hjälp som passar just dem och en pedagogik som låter dem utvecklas i den takt som de själva klarar av.

Jag möter också många studieförbund som gör helt otroliga insatser för att stärka självförtroendet hos personer som saknar studievana och lockar tillbaka dem till skolbänken. Och tillbaka till skolbänken måste man om man ska vara trygg på den svenska arbetsmarknaden i dag och saknar en fullständig gymnasieutbildning.

Sist men inte minst, herr talman, möter jag även många vuxlärare som vittnar om att nyanlända som har gått kursen Svenska från dag ett eller som har deltagit i Vardagssvenska via folkbildningen har fått ett riktigt rejält försprång i svenskundervisningen inom sfi. Det är för mig helt tydligt att folkbildningens insatser spelar stor roll, inte bara för bildningen i Sverige utan också för att säkerställa att människor är rustade för den tuffa arbetsmarknad som finns där ute.

I budgetpropositionen för 2018 satsar regeringen, i nya färska pengar, mer än en halv miljard kronor på folkbildningen. Det är den största satsningen på folkbildningen på den här sidan millennieskiftet.

Det handlar om den största utbyggnaden av folkhögskolan på två decennier med medel motsvarande 5 000 nya utbildningsplatser och dessutom medel som innebär en höjd platsersättning. Det handlar om en förstärkning av det särskilda utbildningsstödet för att säkerställa att folkhögskolan förblir en viktig utbildningsväg för deltagare med funktionsnedsättning. Det är en insats som har varit mycket välkommen på de folkhög-

skolor som har gjort en extra insats när det gäller personer med funktionsvariationer. Det handlar om en helt ny satsning på uppsökande och motiverande studieförbundsinsatser för att rekrytera till utbildning och stärka särskilt utrikes födda kvinnors chans till etablering. Det handlar om en förstärkning av medlen till kursen Svenska från dag ett för att minska lite grann på den avtrappning som görs av insatserna när Migrationsverkets handläggningstider fortfarande är alldeles för långa. Det handlar om en ny satsning på studieförbundsinsatser för att stärka föräldrars delaktighet i sina barns lärande.

Det rör sig alltså om stora och viktiga insatser på folkhögskolor och studieförbund så att de ska få ännu bättre förutsättningar att bedriva den verksamhet de har och att kunna nå ännu fler.

Herr talman! Kärt barn har många namn. Jag har hört denna budgetproposition kallas både det ena och det andra. Den har kallats för en kulturbudget, en kompetensförsörjningsbudget, en pensionärsbudget, en välfärdsbudget och en barnbudget. Jag skulle vilja kalla den för en folkbildningsbudget. Vi får gå tillbaka till 1990-talets stora kunskapslyft för att hitta lika stora satsningar på folkbildningen från regeringens sida. Det är därför med stor stolthet som jag lägger fram de förslag på folkbildningens område som finns i regeringens höstbudget.

I en tid när det blir allt svårare att skilja sant från falskt, fakta från rykten och kunskapsgrundade åsikter från anekdotiskt tyckande står folkbildningen som en fyr eller en fackla för kunskap och bildning. Oavsett om det handlar om att fler ska klara gymnasiet, att hjälpa nyanlända till sitt första jobb eller att vara en bred kulturarena är folkbildningen med och möter samhällets utmaningar. Med regeringens budget får folkbildningen ännu bättre möjligheter att göra detta.

(Applåder)

Anf. 39 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! Tack, statsrådet Anna Ekström, för att statsrådet deltar i dagens debatt! Vi är överens om vikten av folkbildningen för vårt samhälle. Folkbildningen, studieförbunden och folkhögskolorna erbjuder folkbildning, bildning och även utbildning. Folkbildningen är en av få möjligheter för personer med intellektuell funktionsnedsättning att utbilda och bilda sig utifrån sin egen förmåga.

I våras kom ett tillkännagivande från riksdagen om att skapa förutsättningar för ökade möjligheter till eftergymnasial utbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Det handlar om att kunna studera vidare också efter gymnasiesärskolan, och det handlar då inte bara om folkbildning och folkhögskolor, såklart, men de är en del av lösningen.

Ett exempel är utbildningen på Mora Folkhögskola där man har en kurs i digital tillgänglighet som riktar sig till personer med måttlig utvecklingsstörning. Tyvärr har man svårt med finansieringen, vilket är tråkigt både för folkhögskolans verksamhet och inte minst för individerna. Det blir kommunen som får ta en stor del av ansvaret, och då blir det svårt att nå utanför närområdet och svårt för den som inte bor i kommunen där folkhögskolan ligger att få möjlighet att gå utbildningen. Man skulle kunna kalla det för kommunarrest för den som har en intellektuell funktionsnedsättning.

Statsrådet nämnde förstärkning för personer med funktionsnedsättning. Det är bra, men vad gör statsrådet mer specifikt för att öka möjligheterna även för personer med intellektuell funktionsnedsättning att kunna studera vidare på folkhögskola? Jag ställer frågan med hänvisning inte minst till tillkännagivandet som samtliga riksdagens partier stod bakom i våras.

Anf. 40 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S) replik:

Herr talman! Tack så mycket för frågan, Per Lodenius, och tack för det stora engagemang för folkbildningen som Centerpartiet visar! Jag noterar med glädje att Centerpartiet i sin budgetmotion har bejakat alla de satsningar som regeringen gör på folkbildningens område. Jag noterar också att jag i den fråga som ställs här inte får några av de ganska trista slängar som kom i Moderaternas huvudanförande och som handlade om att folkbildningen skulle vara ett sätt att gömma undan arbetslöshet.

Jag har svårt att tänka mig större och bättre satsningar för att stärka människors möjligheter att ta de jobb som nu växer fram i Sverige än att säkra möjligheten för många, ja, för alla, att verkligen få ta den där gymnasieexamen som är den nyckel som öppnar dörren till vår ganska tuffa arbetsmarknad i Sverige.

Jag är säker på att jag bakom mig har inte bara Centerpartiet utan också väldigt många av våra arbetsgivare som med ljus och lykta letar efter människor som har rätt kompetens för att ta de många lediga jobb som finns. Här är folkbildningen och inte minst folkhögskolorna en mycket viktig del i den satsning som vi gemensamt måste göra för att säkerställa att det finns utbildad arbetskraft till de många jobb som nu växer fram.

Den specifika fråga som Per Lodenius ställer handlar om personer som har en lite extra lång väg att gå till den eftertraktade gymnasieexamen. Där är de satsningar som görs på det särskilda utbildningsstödet förstås väldigt viktiga, inte minst för de många folkhögskolor som har tagit ett så stort ansvar för att säkerställa att det finns utbildning också för människor med funktionsvariationer.

När det gäller det helt enhälliga tillkännagivandet som riksdagen så klokt gjorde får jag meddela att regeringen just nu bereder frågan och arbetar med hur vi ska komma tillbaka och svara.

Anf. 41 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag hade kanske önskat lite tydligare besked om hur man tänker återkomma om det här, för det har gått drygt ett halvår. Statsrådet får gärna återkomma till detta, för det finns många tankar och funderingar om vad man skulle kunna göra i den här delen.

Bildning är också en demokratifråga, och det är valår nästa år. Det är viktigt med allas möjlighet att delta i fria val. Vi brukar säga att vi i Sverige fick allmän rösträtt 1921, men jag skulle vilja säga att det var 1989 när vi tog bort omyndigförklaringen och även personer med intellektuell funktionsnedsättning fick sin rättmätiga rösträtt. Men fortfarande finns det många som inte har fått möjligheten att kunna rösta. Då är folkbildningen en väldigt viktig del. Hur ser statsrådet på det? Jag tänker bland annat på att Studieförbundet Vuxenskolan har ett arbete som kallas Mitt val.

Finns det någon del där statsrådet kan se att man ska göra en tydlig satsning som ska kunna gälla över tid? Det handlar inte bara om valåret utan om en längre tid.

Jag skulle vilja höra lite om statsrådets tankar kring just den delen av folkbildningen men gärna också ännu lite tydligare besked om tankarna kring möjligheter för den som har en intellektuell funktionsnedsättning att kunna studera vidare på folkhögskola. Vi har exemplet med Mora Folkhögskola där det i dag är kommunen som bestämmer om man har möjlighet att studera vidare eller inte.

Anf. 42 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S) replik:

Herr talman! Det är som jag sa i min förra replik att frågan om hur vi ska hantera tillkännagivandet alltså bereds i Regeringskansliet. Det betyder inte att vi ingenting gör, utan det betyder att vi tänker på det. Vi kommer naturligtvis att återkomma med besked i frågan.

Vi har som bekant en utredning som arbetar med kommunal vuxenutbildning. Den utredningen funderar just nu på frågor som ligger ganska nära den fråga som ledamoten ställer.

Jag fick också en fråga nu om hur jag ser på möjligheterna för studieförbund att göra insatser inför den valrörelse som nu kommer. Jag kan säga att den valrörelsen blir väldigt viktig, inte minst om man har ett bildningsperspektiv. Om man är bekymrad över ett läge där halvsanningar och rykten lätt får fötter och lätt blir till sanningar är en förmåga till god källkritik förstås helt avgörande. Ibland kan man fundera över om våra elvaåringar ofta har större kunskaper i källkritik på internet än vad deras föräldrar har – i alla fall om de har följt alla de utmärkta dokument som finns i vår grundskola och vår gymnasieskola.

Jag vill inte stå här i riksdagens talarstol och tala om för studieförbunden vilka insatser de ska ägna sig åt. Jag tycker att folkbildningen ska vara fri och frivillig. Men eftersom jag har besökt Studieförbundet Vuxenskolan flera gånger under de senaste veckorna vet jag att de insatser som görs där är mycket efterlängtade av många deltagare, och också, från min utgångspunkt, väldigt välkomna för alla som värnar om att folkbildningen ska bidra till just kunskap och bildning och att den ska verka fritt och vara frivillig.

(Applåder)

Anf. 43 BENGT ELIASSON (L) replik:

Herr talman! Jag kommer att fortsätta på samma tema, så det blir nästan en melodiradioövergång från Per Lodenius anförande. Det handlar just om folkbildning, folkhögskolans roll och studieförbundens roll när det gäller både personer med funktionsvariationer av olika slag och sammanhållning med övriga politikområden.

När jag likt statsrådet reser runt, fast till andra folkhögskolor och studieförbund än statsrådet, rapporterar man på flera folkhögskolor att för att kunna möta den här väldigt stora satsningen som regeringen gör på antalet platser så hastigt – vi liberaler har ställt oss tveksamma till hastigheten i den ökningen – kommer man inte att ta in personer med intellektuell funktionsnedsättning eller stora fysiska nedsättningar och problem i klassrummen eller på folkhögskolorna. I stället kommer man att möta dem i deras hemmiljö eller på deras dagliga verksamhet eller motsvarande.

Då blir tanken att det inte är inkluderande. Studieförbunden rapporterar också att de har en lång rad avslutade projekt som de har aviserat att de vill fortsätta med men som de har fått avslag på att använda de nya pengarna till när det gäller bildning för de här olika grupperna.

En tredje grupp är de personer som får sin personliga assistans indragen. Många av dem är i utbildning och kan inte delta i undervisningen på olika sätt när deras assistenter inte längre finns vid deras sida.

Jag skulle vilja höra statsrådet utveckla tankarna lite när det gäller hur de här stora, ökade satsningarna faktiskt kan komma dem som behöver det mest till del.

Anf. 44 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, för det stora engagemang som Liberalerna historiskt har visat för folkbildningen i allmänhet och folkhögskolor och studieförbund i synnerhet.

När jag läste igenom Liberalernas budgetmotion höjde jag verkligen på ögonbrynen åt att Liberalerna säger nej till så stora delar av regeringens satsningar. Men jag blev lite lugnad när jag läste brödtexten och såg att det framför allt handlade om att Liberalerna var oroliga över hastigheten.

Men nu blir jag ännu mer bekymrad när jag hör frågan som ställs. Eftersom den handlar om de deltagare som har ett särskilt behov av stöd på grund av en funktionsnedsättning blir jag brydd över att Liberalerna har sagt nej till den satsning som sker på särskilt utbildningsstöd. Den är ju gjord just för att deltagare med funktionsnedsättningar och funktionsvariationer av olika slag ska kunna delta i folkhögskolan. Det finns ingenting i den satsningen som gör det svårt för folkhögskolorna att bygga upp kapaciteten.

Jag måste ställa en motfråga: Hur kan ledamoten motivera att Liberalerna inte ställer upp på den här väldigt nödvändiga och välbehövliga satsningen på just särskilt utbildningsstöd?

Vi är tydligen helt överens om att en stor grupp personer har stort behov av extra anpassningar och extra stöd för att kunna nå den eftertraktade gymnasieexamen. Och vi är uppenbarligen överens om att folkhögskolan är en bra aktör för det. Hur kan Liberalerna, med den inställning man har, motivera att man inte omedelbart går på regeringens förslag när det gäller just satsningarna på funktionsnedsatta inom ramen för folkhögskolan?

Anf. 45 BENGT ELIASSON (L) replik:

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet!

Det är inte särskilt svårt för mig att motivera det. Det är nämligen svårt att få de här pengarna att komma dem som de är tänkta för till del. Tanken är väldigt god. Men folkhögskolorna och studieförbunden säger att det är en för kraftig ökning under för kort tid för att det ska komma de här personerna till del.

Om man då lägger ihop det med att de här personerna också är beroende av sina personliga assistenter och insatser via LSS för att kunna ta sig till och från skolorna kan man se att det inte finns möjlighet att använda pengarna. Det är därför vi är tveksamma. Vi är inte tveksamma till själva satsningarna på personerna i sig.

Det torde vara ganska klart att vårt engagemang för de här personerna är både genuint och äkta. Vi står upp för alla reformer som bygger på mänskliga rättigheter och delaktighet i vårt samhälle.

Frågan kvarstår. Ser inte ministern att det blir ett problem att genomföra det när folkhögskolorna, för att få del av de ökade stöden i snabb takt, väljer icke inkluderande vägar för de här studerande? De här personerna har naturligtvis rätt till sin utbildning, men de har också rätt att vara inkluderade i skolans övriga undervisning.

Anf. 46 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S) replik:

Herr talman! Jag ser absolut att det finns stora problem för de personer som har olika former av funktionsvariationer och som verkligen behöver extra stöd för att kunna få den utbildning som behövs på den svenska arbetsmarknaden, för den delen också den bildning som alla behöver för att kunna delta som aktiva medborgare i samhällsdebatten och bygga vårt gemensamma samhälle.

Det är just därför regeringen har gjort den här stora satsningen på folkhögskolan. Och det är just därför regeringen i den satsningen gör en extra, speciell satsning just på det särskilda utbildningsstödet.

Det är också därför som vi i den här budgeten gör något som man inte alltid lyckas förhandla fram i budgetar. Det är nämligen inte nog med att vi höjer antalet platser; vi säkrar också att platserna får en ordentligt högre ersättning. Den ersättningen stiger också med fler platser.

Folkhögskolornas organisationer, Folkbildningsrådet och studieförbunden har välkomnat satsningen varmt. Och jag är stolt över att vi har kunnat gå fram med den.

Frågan är om det är för snabbt, om det är för höga krav som ställs och om vi är för otåliga när vi ställer medel till förfogande för att inrätta så många nya utbildningsplatser. Det kan man alltid diskutera. Jag är ganska övertygad om att det är en satsning som är mycket motiverad. Vi vill inte riskera att tappa en enda människa.

För deltagare med funktionsnedsättningar som kan delta i folkhögskolornas viktiga verksamhet är varje plats av värde. Jag är väldigt glad och stolt över att vi har lyckats ordna med så många som 5 000 platser, till glädje och till gagn för våra funktionsnedsatta deltagare men framför allt till glädje och till gagn för hela vårt samhälle.

(Applåder)

Anf. 47 SAILA QUICKLUND (M):

Herr talman! Min utskottskollega, tillika utskottsordförande, Olof Lavevsson har i ett tidigare anförande presenterat Moderaternas generella kulturpolitik. Jag kommer nu att fokusera på Moderaternas idrottspolitik.

Idrottsrörelsen är den i särklass största folkrörelsen, med ca 3,2 miljoner medlemmar. 650 000 ideella ledare i våra 20 000 föreningar utför dagligen ett fantastiskt arbete. Vi ska alla vara stolta över idrottens samlade kraft i samhället. Nio av tio ungdomar har dessutom någon gång under uppväxten varit medlem i en idrottsförening.

I dag dör dock fler av övervikt och fetma än av undernäring och svält, enligt Världshälsoorganisationen, WHO. Förklaringen kan härledas till felaktig kost men framför allt till att både unga och äldre blir alltmer stillasittande.

Siffror från Försäkringskassan visar också att mellan 2011 och 2016 ökade antalet sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa med hela 159 procent. När det gäller kostnaden för ohälsan finns det siffror på 70 miljarder kronor per år, men det förekommer också siffror på uppåt 120 miljarder kronor per år. Och kostnaden stiger dramatiskt.

Sverige har verkligen stora utmaningar när det gäller att förbättra folkhälsan, men det gäller även integrationen. Inom bägge områdena är idrottsrörelsen ovärderlig när det gäller att förebygga både ohälsa och utanförskap.

För Moderaterna är allas rätt att ta del av kultur och idrott bland de mest prioriterade områdena. Kultur och idrott erbjuder vägar in i sociala sammanhang och ger struktur, glädje, läkedom och identitet. Hinder som är kopplade till social, kulturell och religiös bakgrund eller medicinska begränsningar behöver rivas.

Vi föreslår därför i vår kommittémotion att riksdagen ska ställa sig bakom att initiera ett samlat arbete mellan stat och idrottsrörelse mot osunda kroppsideal och tillkännage detta för regeringen.

Det gäller också förslaget om att skapa en fristående, oberoende antidopningsorganisation. Wada har under en längre tid uppmärksammat och påtalat, med stor vikt, att Sverige tillsammans med Ryssland – vilket inte är särskilt smickrande när man talar om dopning i dessa tider – är de enda nationerna som ännu inte har etablerat en oberoende antidopningsorganisation. Luxemburg finns kvar, men de har ett så kallat häng på Schweiz. Det handlar om Sveriges och idrottens trovärdighet. Vi måste omgående starta detta mycket viktiga arbete. Vi skulle helst ha gjort det förra året.

Dopningen är dessutom större än bara en idrottsfråga. Det har blivit större utanför idrotten. Det är nu ett allvarligt samhällsproblem, inte minst på grund av den helt okontrollerade införseln av mycket farliga kosttillskottspreparat som innehåller tungmetaller, arsenik, dopningssubstanser och farliga läkemedelssubstanser. Det är oerhört allvarligt. Jag har drivit frågan i flera år, dock utan att det har kommit något initiativ från regeringen så här långt.

Vi är sent ute. Wada kräver en ny organisation redan 2019. Sverige måste alltså påbörja arbetet.

Moderaterna vill även skapa ett äldrelyft, alltså idrott för äldre. Regeringen bör, inom ramen för Idrottslyftet, skapa ett äldrelyft för att stimulera föreningarna att ge även äldre människor möjlighet att utöva organiserad idrott.

Vi vill också att föreningarna utbildas än mer om barnrättsperspektivet. Idrotten gör som bekant fantastiska insatser som betyder mycket för hundratusentals barn och ungdomar. Det finns dock barn som far illa och som utsätts för orimliga krav, i vissa fall rena övergrepp. För att förhindra det behöver idrottsrörelsen utbildas ännu mer i barnrättsfrågor.

Den utvärdering som utskottet gjorde detta år visade också att okunskapen om barnkonventionen och barnrättsperspektivet är påtaglig.

Riksdagen har beslutat att endast föreningar som bedriver en verksamhet ur ett barnrättsperspektiv ska erhålla medel från Riksidrottsförbundet. Uppföljningen bör förbättras, och utvärderingsgruppen fann även att det behövs en översyn av statens medel till idrotten. Lägg därtill att regeringen bör förbättra sin rapportering till riksdagen gällande hur resultatet av regeringens satsningar har utfallit.

Samma sak påtalade Riksrevisionen redan 2004. Det blev också ett tillkännagivande från utskottet 2005. Problematiken kvarstår dock fortfarande, och situationen måste förbättras här och nu.

Idrott på fritis är ett annat förslag som Moderaterna föreslår i sin kommittémotion. Moderaterna vill utforma en idrottspolitik som når alla barn och ungdomar. Vi föreslår därför en satsning på idrott på fritis där Svenska Skolidrottsförbundet ges i uppdrag att utforma ett projekt där idrotten blir en ännu tydligare del av fritidshemmens verksamhet.

Vi ser samtidigt att barn till föräldrar med försörjningsstöd inte deltar i fritidsaktiviteter i lika stor utsträckning som andra barn. Alliansregeringen införde därför en fritidspeng för barn till föräldrar som har haft försörjningsstöd längre än under sex månader. Den gav efter ansökan möjlighet till ett extra tillskott om maximalt 3 000 kronor för fritidsaktiviteter. Här vill vi se ett återinförande av fritidspengen.

Fritidspengen avskaffades dessvärre av den nuvarande regeringen. För att möjliggöra för fler barn att delta i aktiviteter bör fritidspengen återinföras. Utskottets utvärdering av statens medel till idrotten visade bland annat att barn i socioekonomiskt svaga familjer idrottar mindre. Det är en mycket viktig signal att beakta.

Jag vill avsluta mitt anförande på samma sätt som jag har avslutat flera av mina tidigare budgetdebatter: Jag vill tacka alla dem som på något sätt verkar inom idrottsrörelsen. Det här är ovärderliga insatser för den enskilde men också för samhället i stort.

Ni är alla Moderaternas vardagshjältar och vi ser er som gör detta arbete med all tydlighet!
(Applåder)

Anf. 48 MATTIAS VEPSÅ (S):

Herr talman! Jag vill inleda med att instämma i Gunilla Carlssons yrkande från tidigare i debatten.

En bärande del av den svenska modellen är ett fritt och starkt föreningsliv med starka folkrörelser och stark folkbildning, många olika verksamheter och uttryck, nytt och gammalt. Inte minst består det civila samhället av människor från olika bakgrunder som möts, gör saker och växer tillsammans.

Gemensamt över generationerna är engagemang och organisering för att åstadkomma en förändring. Så här sammanfattas det i rapporten *Folk i rörelse* från Ersta Sköndal högskola:

Ett starkt föreningsliv med ett omfattande folkligt deltagande har utgjort en central del i det moderna Sveriges och övriga nordiska länders historia och har därigenom bidragit till en framgångsrik samhällsmodell. Denna modell har, inte minst under de senaste åren, lyfts fram som ett föredöme, såväl ur mänsklig som demokratisk och ekonomisk synvinkel.

Herr talman! Under alliansregeringens tid prövades en annan modell med en bärande politisk idé: sänkta skatter, mest för dem med allra tjockast plånböcker. Resultatet av detta vet vi i dag och det stavas budgetunderskott, hög arbetslöshet och växande klyftor.

Sedan 2014 har den rödgröna regeringen brutit med den politiken och satt ny kurs för Sverige. I dag ser vi i stället investeringar i gemenskap, trygghet och mer jämlikhet. Underskott har vänts till överskott, och vi kan därför här i dag debattera en historiskt höjd kulturbudget med förslag och

satsningar som stärker idrotten, folkbildningen och stora delar av det civila samhället. Mot detta står oppositionens förslag som sammantaget skulle innebära ambitionssänkningar i miljardklassen. Särskilt hårt slår det mot folkbildningen och mångfalden.

Men trots att många har fått det bättre i vårt land har vi stora utmaningar framför oss. Under lång tid har klyftorna i samhället vuxit. Vi vet att klass, utbildning, bakgrund, bostadsort, kön, sexualitet och tillgänglighet påverkar hur vår delaktighet i kultur-, idrotts-, förenings- och samhällslivet ser ut.

För oss socialdemokrater är människors delaktighet och gemenskap utgångspunkten för hur vi bygger demokrati och tillit i samhället. Och därför måste föreningslivet vara öppet för alla. Avgifterna måste vara låga och tillgängligheten hög. Därför satsar vi på en politik för fler engagerade, mer kultur, idrott och rörelse.

Herr talman! Det har sagts att Sverige är en studiecirkeldemokrati och att det är genom studiecirkel som människor har tränat sig själva i analysförmåga så att de kan fatta beslut och jobba tillsammans utan att ge upp sina ideal och drömmar.

Studieförbund och folkhögskolor samlade 2016 tillsammans 1 miljon deltagare. Bara i studieförbundens verksamhet deltog 680 000 personer i studiecirkel och över 20 miljoner deltagare, dock inte unika, i kulturprogram.

Studieförbund och folkhögskolor har under de senaste åren gjort enorma insatser för att ge asylsökande och nyanlända en bra väg in i samhället. Genom svenska från dag ett har 80 000 unika deltagare deltagit i verksamheten 2016.

Folkbildningen sker i hela landet, från städer och förorter till pendlingskommuner och i glesbygd. Folkbildningens roll som arena för kultur och skapande kan inte underskattas. Den största andelen av de cirkel som anordnades under förra året handlade om humaniora, konst och kultur.

Folkbildningen ger människor verktyg att delta fullt ut i demokratin. I studiecirkel och annan verksamhet möts människor från olika bakgrunder och utvecklar samhället och sig själva.

Vi socialdemokrater välkomnar satsningarna på folkbildningen och särskilt på studieförbunden. Detta redovisades tidigare i debatten på ett föredömligt sätt av statsrådet Anna Ekström.

Herr talman! Jag tänkte nämna några ord också om idrotten. Idrotten samlar miljoner av utövare och tusentals ledare. Det är vår största folkrörelse. Nästan alla har en egen erfarenhet av idrott och rörelse. Idrotten har en bred uppgift. Den ska fostra fantastiska ledare och nästa generations idrottsstjärnor. Men avgörande är också att inspirera och engagera fler människor till rörelse och ett hälsosamt liv – ett livslångt idrottande.

Idrotten har också en social funktion och extra viktigt är att vi når fler grupper som i dag inte deltar. Därför har idrotten fått resurser att utveckla verksamheten och rekrytera ledare i utsatta bostadsområden. Idrotten ska vara till för alla.

Regeringen har under mandatperioden utvecklat dialogen med idrottsrörelsen och särskilt uppmärksammat arbetet för en jämställd idrott, idrott för funktionshindrade och verksamhet för barn och ungdomar. För att möta ett växande behov och nya utmaningar och för att göra idrotten mer tillgänglig vill vi införa lägre avgifter. Under perioden har stödet till idrotten

ökat med 227 miljoner kronor. Vi socialdemokrater värnar idrottsrörelsen i såväl ord som handling.

Men hälsofrämjande insatser sker också utanför idrotten. Under perioden har statsbidragen till friluftspolitiken höjts och resulterat i stora satsningar på barn, unga, hälsa, mångfald och integrationsinsatser.

Herr talman! Varje dag – 365 dagar om året, nästan dygnet runt – genomförs en fantastisk verksamhet och stora insatser i Sveriges föreningsliv. Jag har här beskrivit hur ett starkt föreningsliv bidrar till att utveckla vårt land.

Och sammanfattningsvis: Politiken har ett viktigt ansvar. Vi ska ge långsiktiga förutsättningar för detta engagemang. Utgiftsområdet är inte det största i budgeten men jag vågar påstå att vinsterna är omöjliga att uppskatta.

Under den här mandatperioden har det civila samhället gjort enorma insatser och visat på hur viktigt det är med starka och fungerande föreningar.

Genom egenorganisering, i möten mellan människor med olika bakgrunder, ur aktivism, i det breda engagemanget bygger vi vidare på en tradition. Så förstärks tilliten och gemenskapen i samhället, så växer vi tillsammans och så utvecklar vi vår modell, den svenska modellen.

(Applåder)

Anf. 49 SAILA QUICKLUND (M) replik:

Herr talman! Mattias Vepsä beskriver regeringens stora satsningar på idrotten. Men han glömmer att nämna reformer som slår hårt mot idrottsrörelsen.

Regeringen har aviserat att man vill införa en flygskatt. Vi vet att idrottslag inom mängder av olika idrottsgrenar reser väldigt mycket. De har också varit högljudda med att detta kommer att slå oerhört hårt mot deras ekonomier. I vissa sammanhang pratar vi om flera hundra tusen kronor i ökade resekostnader, och regeringen har även aviserat att man vill höja bensin- och dieselskatten.

Jag bor i Jämtlands län. I Hammerdal sju mil utanför Östersund har den lilla föreningen lagts ned, men många av idrottsutövarna, inte minst barn och ungdomar, vill ändå fortsätta med idrotten och åker därför 14 mil per träningstillfälle. Det är klart att det slår väldigt hårt mot enskilda familjer som vill fortsätta med idrotten.

Alliansregeringen införde 2014 fritidspengen som också var en möjlighet för socioekonomiskt svaga grupper att få ett bidrag. Det handlade om 3 000 kronor per år till de föräldrar som hade gått på försörjningsstöd i minst sex månader. Det är klart att bidraget var viktigt för dessa familjer.

Vi må ha samma summa i budgeten, men ni tar med ena handen och ger med den andra. Det blir kontraproduktivt, och min fråga till Mattias Vepsä är: Varför motverkar regeringen barns och ungdomars möjligheter till idrottsutövande via skattehöjningar?

Anf. 50 MATTIAS VEPSÄ (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan! Först kan man säga att klimatfrågan är vår tids stora ödesfråga, även om det bär emot att säga på det sättet. Men den är ju så avgörande för oss att hantera. Regeringens förslag om flygskatt är ett sätt att få bukt med de enorma utsläpp som vi ser och se till att våra

Prot. 2017/18:42

4 december

Kultur, medier,

trossamfund och fritid

barn och unga faktiskt har en planet att ärva efter oss. Generationsöverskottet i klimatfrågan är oerhört viktig att vårda.

När det kommer till Moderaternas satsningar har jag för mig att ni har tittat på trängselavgifter för tåg. Jag vet inte riktigt om det skulle vara ett bättre sätt att komma till rätta med de stora utmaningar vi ser inom det politikområdet.

Här ska vi dock prata politik och idrott. Regeringen har under lång tid gjort satsningar just på barn och ungdomar. Vi ser att en effekt av Alliansens politik är ökade klyftor, vilket slår allra hårdast mot människor som bor i våra storstäder och mellanstora städer men också i mindre städer. Jag är uppvuxen i Laholm, och även där har vi områden som har halkat efter. Därför är satsningarna på barn och unga i socioekonomiskt svaga områden extra viktiga.

Jag tycker att det är bra att vi har en enighet kring utgiftsområdet på idrottssidan. Jag välkomnar det verkligen, för idrotten är viktig. De satsningar vi gör är viktiga för att få bukt med ohälsa bland barn, och genom lägre avgifter, ökad tillgänglighet och satsningar på ledare i våra idrottsrörelser gör vi idrotten mer tillgänglig för dem som behöver det allra mest – våra barn och unga.

(Applåder)

Anf. 51 SAILA QUICKLUND (M) replik:

Herr talman! Mattias Vepsås ord håller inte ihop. Han talar om delaktighet, gemenskap och om hur viktigt det är med mer idrott. Samtidigt motverkar man idrottsrörelsen och att människor ska kunna utöva idrott.

Alliansen fick efter ett tillkännagivande till slut igenom 100 idrottsstimmar mer i skolan. Det var ett stort motstånd kring detta, och jag hade många debatter mot idrottsministern som sa att nej, vi ska inte införa det här. Men med hjälp av tillkännagivandet gjordes det. Socialdemokraternas politik håller alltså inte ihop när det gäller det här.

Kulturutskottets utvärdering av statens idrottspolitiska mål visade just att det är socioekonomiskt svaga familjer som hindras från att idrotta på grund av att ekonomin inte tillåter det. Jag har nämnt fritidspengen som en viktig del.

Vi ser att folkhälsoutmaningarna är större än någonsin. Jag nämnde i mitt anförande att den psykiska ohälsan har ökat med 159 procent och att vi i dag i större utsträckning dör i fetma och övervikt än av undernäring. Det här kostar 70 miljarder kronor per år.

Idrotten är nyckeln till gemenskap, glädje, folkhälsa och så vidare. Därför är det ofattbart att regeringen väljer att föra en politik som är kontraproduktiv och där den högra handen inte vet vad den vänstra gör. Jag måste återigen fråga: Hur motiverar Mattias Vepsä denna kontraproduktiva politik?

Anf. 52 MATTIAS VEPSÅ (S) replik:

Herr talman! De utmaningar vi ser är större än bara inom idrottsrörelsen och påverkar oss alla i alla delar av samhället. Det handlar om de ökade klyftorna mellan människor, och det är avgörande att vi kommer till rätta med det.

En drivkraft när det gäller de ökade klyftorna handlar om ekonomi. Det handlar om att människor som har en tuff utmaning ska kunna gå från arbetslöshet till jobb och från försörjningsstöd till jobb. Det handlar om att de som har den allra lägsta kunskapsnivån och är kortutbildade ska ges en möjlighet att snabbt kunna ställa om, skaffa sig en utbildning och komma i jobb.

Det här har vi en politik för. Som har framkommit tidigare i debatten har vi inte bara reformer inom kulturpolitikens område, utan det är breda reformer för att lyfta människor och Sverige och som siktar mot en ökad jämlikhet mellan människor.

När det gäller idrotten har regeringen under den här perioden ökat dialogen med idrottsrörelsen. Vi har satt oss ned och diskuterat de mål som gäller för hela politikområdet, och det handlar just om ett jämställt idrottsliv, satsningar på ledarskap och mer resurser för att nå dem som står allra längst bort.

Vi har också, som jag presenterade i mitt anförande, under perioden satsat över 270 miljoner kronor för att se till att vi kan hålla tillbaka avgifter och göra idrotten mer tillgänglig i just de utsatta områden och grupper som Saila Quicklund nämner i sin fråga.

Jag tycker inte att vi för en politik som tar med ena handen för att ge med den andra. Vi för en politik som vill bekämpa klyftor, vilket är den grundläggande orsaken till att människor har olika tillgång till kultur, idrott och föreningsliv.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 6 december.)

§ 4 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 1 december

2017/18:240 Arbetet mot sexuella trakasserier

av *Sofia Fölster* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2017/18:241 Försörjningstrygghet avseende livsmedel

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2017/18:242 Flytt av flygledning från Östersund

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:243 Försäkringskassans utbetalning av assistansersättning

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2017/18:244 En mänsklig sjukförsäkring

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:245 Vinterväghållning i norra Sverige
av *Anders Åkesson* (C)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)
2017/18:246 Sanktionsavgift vid kemikaliebrott
av *Jens Holm* (V)
till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

§ 5 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 1 december

2017/18:366 Förtroendet för rikspolischefen
av *Jesper Skalberg Karlsson* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
2017/18:367 Trafikverkets problem med uppkörningstider
av *Magnus Persson* (SD)
till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)
2017/18:368 #Metoo och Försvarsmakten
av *Daniel Bäckström* (C)
till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)
2017/18:369 Stort antal oavslutade förundersökningar i Malmö
av *Boriana Åberg* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
2017/18:370 Medicinsk åldersbedömning av ensamkommande
av *Dennis Dioukarev* (SD)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)
2017/18:371 Antalet häktade i Malmö
av *Boriana Åberg* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
2017/18:372 En svensk-norsk polisstation i Morokulien
av *Pål Jonson* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
**2017/18:373 Åtgärder inom hälso- och sjukvården för transpersoners
levnadsvillkor**
av *Anna Wallentheim* (S)
till socialminister *Annika Strandhäll* (S)
2017/18:374 Arbetskraftsinvandring
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)
2017/18:375 Regeringens syn på ett svenskt medlemskap i bankunionen
av *Dennis Dioukarev* (SD)
till statsrådet *Per Bolund* (MP)
2017/18:376 Klimateffektiv politik
av *Dennis Dioukarev* (SD)
till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

2017/18:377 Sysselsättningsgapet
av *Dennis Dioukarev* (SD)
till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)
2017/18:378 Sveriges förmåga att bistå i humanitära katastrofer
av *Dennis Dioukarev* (SD)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)
2017/18:379 Definitionen av synnerligen grovt vapenbrott
av *Boriana Åberg* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2017/18:42
4 december
-----

§ 6 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 1 december

2017/18:285 Autonoma vapensystem
av *Rasmus Ling* (MP)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)
2017/18:305 Sverige som ett digitalt föregångsland
av *Per-Arne Håkansson* (S)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)
2017/18:307 Den allmänmedicinska forskarskolans framtid
av *Anders W Jonsson* (C)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)
**2017/18:312 Val av särskild utredare till Utredningen om radio-
spektrumanvändning i framtiden**
av *Erik Ottoson* (M)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)
2017/18:318 Den nya läkarutbildningen
av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)
2017/18:320 Praktisknära forskning
av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

§ 7 Kammaren åtskildes kl. 15.56.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

BRITT-MARIE HARTVIG

/Olof Pilo

51

Innehållsförteckning

§ 1 Meddelande om statsministerns frågestund	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Kultur, medier, trossamfund och fritid	3
Kulturutskottets betänkande 2017/18:KrU1	3
Anf. 1 OLOF LAVESSON (M)	3
Anf. 2 GUNILLA CARLSSON (S)	6
Anf. 3 OLOF LAVESSON (M) replik	9
Anf. 4 GUNILLA CARLSSON (S) replik	10
Anf. 5 OLOF LAVESSON (M) replik	10
Anf. 6 GUNILLA CARLSSON (S) replik	11
Anf. 7 ARON EMILSSON (SD).....	11
Anf. 8 NICLAS MALMBERG (MP).....	14
Anf. 9 ARON EMILSSON (SD) replik	16
Anf. 10 NICLAS MALMBERG (MP) replik.....	16
Anf. 11 ARON EMILSSON (SD) replik	16
Anf. 12 NICLAS MALMBERG (MP) replik.....	17
Anf. 13 PER LODENIUS (C)	17
Anf. 14 NICLAS MALMBERG (MP) replik.....	19
Anf. 15 PER LODENIUS (C) replik.....	20
Anf. 16 NICLAS MALMBERG (MP) replik.....	20
Anf. 17 PER LODENIUS (C) replik.....	21
Anf. 18 VASILIKI TSOUPLAKI (V).....	21
Anf. 19 BENGT ELIASSON (L).....	23
Anf. 20 ARON EMILSSON (SD) replik	25
Anf. 21 BENGT ELIASSON (L) replik.....	25
Anf. 22 ARON EMILSSON (SD) replik	26
Anf. 23 BENGT ELIASSON (L) replik.....	26
Anf. 24 ROLAND UTBULT (KD).....	27
Anf. 25 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	29
Anf. 26 OLOF LAVESSON (M) replik.....	31
Anf. 27 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	32
Anf. 28 OLOF LAVESSON (M) replik.....	32
Anf. 29 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	33
Anf. 30 ROLAND UTBULT (KD) replik.....	33
Anf. 31 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	34
Anf. 32 ROLAND UTBULT (KD) replik.....	34
Anf. 33 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	35
Anf. 34 ARON EMILSSON (SD) replik	35
Anf. 35 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	35
Anf. 36 ARON EMILSSON (SD) replik	36

Anf. 37 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP) replik	36	Prot. 2017/18:42
Anf. 38 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S).....	37	4 december
Anf. 39 PER LODENIUS (C) replik	39	-----
Anf. 40 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S) replik.....	40	
Anf. 41 PER LODENIUS (C) replik	40	
Anf. 42 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S) replik.....	41	
Anf. 43 BENGT ELIASSON (L) replik	41	
Anf. 44 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S) replik.....	42	
Anf. 45 BENGT ELIASSON (L) replik	42	
Anf. 46 Statsrådet ANNA EKSTRÖM (S) replik.....	43	
Anf. 47 SAILA QUICKLUND (M)	43	
Anf. 48 MATTIAS VEPSÄ (S).....	45	
Anf. 49 SAILA QUICKLUND (M) replik	47	
Anf. 50 MATTIAS VEPSÄ (S) replik	47	
Anf. 51 SAILA QUICKLUND (M) replik	48	
Anf. 52 MATTIAS VEPSÄ (S) replik	48	
(Beslut skulle fattas den 6 december.).....	49	
§ 4 Anmälan om interpellationer	49	
§ 5 Anmälan om frågor för skriftliga svar	50	
§ 6 Anmälan om skriftliga svar på frågor	51	
§ 7 Kammaren åtskildes kl. 15.56.....	51	